

# СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

## НА

### XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

#### I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 117

София, сръда, 13 юлий

1932 г.

## 121. заседание

Понедѣлникъ, 27 юний 1932 г.

(Открито отъ подпрѣседателя Н. Шоповъ въ 17 ч. и 10 м.)

### СЪДЪРЖАНИЕ:

|                                                   | Стр. |                                                            | Стр.       |
|---------------------------------------------------|------|------------------------------------------------------------|------------|
| Отпуски, разрешени на народни представители . . . | 2782 | Законопроекти:                                             |            |
| <b>Питания:</b>                                   |      | 1) за измѣнение на чл. 94 отъ закона за подобре-           |            |
| 1) отъ народнитѣ представители Б. Кръстевъ и      |      | ние земледѣлското производство и опазване                  |            |
| Д. Станевъ къмъ министра на вътрешнитѣ ра-        |      | полскитѣ имоти. (Трето четене) . . . . .                   | 2782       |
| боти и народното здраве относно разгонването      |      | 2) за продължение срока за изплащане безъ глоба            |            |
| отъ полицията работници и трудящи се, про-        |      | прѣжитѣ данъци отъ занаятчинѣ и за издъл-                  |            |
| тестиращи срещу Цанковъ по поводъ неговото        |      | жение на прѣки данъци срещу вземания по                    |            |
| събрание въ Русе и относно забраната на пуб-      |      | платежни заповѣди. (Трето четене) . . . . .                | 2782       |
| лични събрания на Работническата партия.          |      | 3) тълкувателенъ законъ на чл. 73 отъ закона за            |            |
| (Съобщение) . . . . .                             | 2782 | данъка върху приходитѣ. (Трето четене) . . . . .           | 2783       |
| 2) отъ народнитѣ представители К. Кършовски и     |      | 4) за опрощаване на частъ отъ заемитѣ, отпу-               |            |
| И. Добревъ къмъ министра на вътрешнитѣ ра-        |      | стнати отъ Българската земледѣлска банка,                  |            |
| боти и народното здраве относно арестуваното      |      | подъ гаранция на държавата, на военно-инва-                |            |
| имѣ и нанасянето побой въ участъка на аресту-     |      | лидитѣ, изгубили 100% работоспособность.                   |            |
| вани работници. (Съобщение) . . . . .             | 2782 | (Трето четене — отлага се за следното заседание) . . . . . | 2783       |
| 3) отъ народнитѣ представители П. Стоевъ, А.      |      | 5) за пенсиятъ за изслужено време. (Второ че-              |            |
| Неновъ, Т. Христовъ, П. Напетовъ, А. Марту-       |      | тене — продължение докладването, разискване                |            |
| ковъ и Х. Трайковъ къмъ министра на вътреш-       |      | и приемане) . . . . .                                      | 2783       |
| нитѣ работи и къмъ министра на войната от-        |      | 6) за отстъпване мѣсто отъ държавния санато-               |            |
| относно терора на неотговорни фактори надъ на-    |      | риумъ „Фердинандъ I“, при с. Искрецъ, на                   |            |
| селението въ Неврокопъ и масовитѣ изселвания      |      | фонда „Обществени осигуровки“ за построя-                  |            |
| на населението отъ Неврокопъ и селата, поради     |      | ване на санаториумъ за гръдоболни. (Първо и                |            |
| тая причина. (Съобщение) . . . . .                | 2782 | второ четене) . . . . .                                    | 2797, 2798 |
| <b>Предложения:</b>                               |      | 7) за търговия съ зърнени храни и за покриване             |            |
| 1) за одобрение решенията на Международната       |      | загубитѣ отъ храноизноса. (Съобщение) . . . . .            | 2797       |
| организация на труда, взети въ IX сесия на об-    |      | 8) за приемане дарението и завещанието на Дими-            |            |
| щата ѝ конференция въ Женева презъ 1926 г.        |      | търъ А. Ценовъ, отъ гр. Свищовъ. (Съобщение) . . . . .     | 2797       |
| (Съобщение) . . . . .                             | 2782 | 9) за разрешаване на Дръновската градска об-               |            |
| 2) за одобрение решенията на Международната       |      | щина да сключи заемъ. (Съобщение) . . . . .                | 2797       |
| организация на труда, взети въ XIV сесия на       |      | 10) за разрешаване на Столичната община да                 |            |
| общата ѝ конференция въ Женева презъ 1930 г.      |      | сключи вътрешенъ лотариевъ заемъ отъ                       |            |
| (Съобщение) . . . . .                             | 2782 | 300.000.000 л. (Първо четене) . . . . .                    | 2798       |
|                                                   |      | <b>Дневенъ редъ за следващото заседание.</b>               |            |

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присъжествуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъжтствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бончевъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Влаховъ Димитъръ, Гаговъ Петъръ, х. Галибовъ Юсеинъ, Георгиевъ Коста, Георгиевъ Павелъ, Деневъ Сѣби Димитровъ, Деляновъ Минчо, Димитровъ Василь, Димчевъ Василь, Дичевъ Петко, Дойчиновъ Стефанъ, п. Захариевъ Захари, Икономовъ Андрей, Илиевъ Илия, Казанаклиевъ Георги,

Каракашевъ Никола, Кемилевъ Никола, Кировъ Стаматъ, Колевъ Петко Пеневъ, Кораковъ Крумъ, Косачевъ Йорданъ, Костовъ Георги, Краевъ Костадинъ, Кънчевъ Теодоси, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Господинъ, Маринчевъ Георги, Милановъ д-ръ Кънчо, Момчиловъ Стоянъ, Мутафовъ Христо, Найденовъ Никола, Напетовъ Петко, Нейковъ Димитъръ, Нейчевъ Адамъ, Николовъ Лазаръ, Омарчевски Стоянъ, Петковъ Борисъ, Петковъ Стефанъ, Петровъ Методи, Петровъ Никола, Поповъ Еню, Поповъ Никола, Радевъ Георги, Радоловъ Александъръ, Рангеловъ Раденко, Свиначевъ Добри, Стамболиевъ Никола, Станевъ Митю, Таслаковъ Цвѣтко,

Томчевъ Ангелъ, Тошевъ Сава, Христовъ Александъръ, п. Христовъ Георги, Цановъ д-ръ Асенъ, Цановъ Стефанъ и Юртовъ Георги)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпусъ на следните представители:

На г. Тодоръ Момчиловъ — 3 дни;

На г. Атанасъ Буровъ — 1 день;

На г. Христо Чолаковъ — 2 дена и

На г. Андрей Икономовъ — 1 день.

Следниятъ г. г. народни представители сѣ се ползували сѣ повече отъ 20 дни отпусъ. Следва сега Народното събрание да имъ разреши искания допълнителенъ отпусъ.

Който отъ г. г. народните представители е съгласенъ да се разреши на народния представителъ г. Георги Казанаклиевъ 2-дневенъ отпусъ по домашни причини, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители е съгласенъ да се разреши на народния представителъ г. Василь Димчевъ 2-дневенъ отпусъ по домашни причини, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители е съгласенъ да се разреши на народния представителъ г. Павелъ Георгиевъ 2-дневенъ отпусъ по домашни причини, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители е съгласенъ да се разреши на народния представителъ г. Адамъ Нейчевъ 3-дневенъ отпусъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители е съгласенъ да се разреши на народния представителъ г. х. Андрей х. Лековъ 10-дневенъ отпусъ по болестъ, за което прилага и медицинско свидетелство, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че е постѣжило питане отъ народните представители г. г. Борисъ Кръстевъ и Лазаръ Станевъ къмъ г. министра на вътрешните работи и народното здраве относно това, че русенската полиция разгонвала и биела русенските работници и трудищи се, протестиращи срещу Цанковъ по поводъ неговото събрание въ Русе, и относно забраната на публични събрания на Работническата партия.

Постѣжило е също така питане отъ народните представители г. г. Крумъ Кършовски и Илия Добревъ къмъ г. министра на вътрешните работи и народното здраве относно арестуването имъ и навясянето побой въ участъка на арестувани работници.

Постѣжило е също така питане отъ народните представители г. г. Петко Стоевъ, Атанасъ Неновъ, Трайко Христовъ, Петко Нанетовъ, Александъръ Маргуловъ и Христо Трайковъ къмъ г. министра на вътрешните работи и народното здраве и къмъ г. министра на войната относно терора на неотговорни фактори надъ населението въ Неврокопъ и масовитъ изселвания на населението отъ Неврокопъ и селата, поради тая причина.

Тия питання ще се изпатятъ на съответните г. г. министра за да отговорятъ.

Съобщавамъ на Събранието, че отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда е постѣжило предложение за одобрение решенията на Международната организация на труда, взети въ IX сесия на общата ѝ конференция въ Женева презъ 1926 г. (Вж. прил. Т. I, № 103)

Също така отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда е постѣжило предложение за одобрение решенията на Международната организация на труда, взети въ XIV сесия на общата ѝ конференция въ Женева презъ 1930 г. (Вж. прил. Т. I, № 104)

Тия предложения ще се раздадатъ на г. г. народните представители и поставятъ на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ разглеждането на четвърта точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за изменение на чл. 94 отъ закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полскитъ имоти.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ изменение)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на земедѣлието и държавните имоти.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Комисията по Министерството на земедѣлието, като взе

предъ видъ направенитъ предложения и изказанитъ пожелания при гласуването на законопроекта на първо и второ четене, единодушно възприе нѣкои поправки, които ще моля народното представителство да възприеме.

Тѣ сѣ: въ буква а, на осмия редъ, следъ „плугоносци при обработка на почвата; вършачки и“ да се добавятъ думитъ „газовени мотори“, и следъ това да следва „парни локомотиви“ и т. н.

Въ същата точка а, следъ „птицевѣдството“, се добавятъ думитъ „риболовните кооперативни моторни лодки“. Касае се за около 6 такива моторни лодки: две въ Анхиадо, една въ Месемврия, една въ Созополъ, една въ Василико и една по Дунава.

Въ буква в, на шестия редъ, думитъ „земледѣлско-стопански“ се зачеркватъ и остава само „кооперативни организации въ страната“, следъ които думи се прибавятъ думитъ „и Съюза на притежателитъ на вършачки“.

Преди последната алинея се поставя нова алинея съ следния текстъ: „Такситъ или комисионнитъ, които Българската земледѣлска банка може да получи за покриване на своитъ разноски, както и за други специални цели, се определятъ отъ министра на земедѣлието и държавните имоти“.

Н. Пждаревъ (д. сг): За такива нови алинеи, които прокарва правителството при третото четене, Камарата хвърля всѣка отговорност на него.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. министърътъ на земедѣлието предлага следните поправки:

Въ буква а, следъ думитъ „вършачки и“, да се прибавятъ думитъ „газовени мотори“, а следъ думитъ „въ птицевѣдството“ — думитъ „риболовните кооперативни моторни лодки“; също така въ буква в да се зачеркнатъ думитъ „земледѣлско-стопански“, а следъ думитъ: „въ страната“ да се прибавятъ думитъ „и Съюза на притежателитъ на вършачки“; така също къмъ същата буква в, следъ предпоследната алинея, да се вмъкне нова алинея съ следното съдържание: „Такситъ или комисионнитъ, които Българската земледѣлска банка може да получи за покриване на своитъ разноски, както и за други специални цели, се определятъ отъ министра на земедѣлието и държавните имоти“.

Който отъ г. г. народните представители приема тия поправки и добавки, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители приема на трето четене законопроекта за изменение на чл. 94 отъ закона за подобрене земледѣлското производство и опазване полскитъ имоти така, както се докладва отъ г. докладчика, съ приетитъ въ настоящето заседание отъ г. г. народните представители прибавки и поправки, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 74)

Пристъпваме къмъ разглеждането на точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за продължение срока за изплащане безъ глоби прѣките данѣци отъ занаятчинитъ и за издължение на прѣки данѣци срещу вземания по платежни заповѣди.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Д. Тотевъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ поправките и прибавката, приети на второ четене)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Панайотовъ.

П. Панайотовъ (нац. л): Г. г. народни представители! Азъ ще моля г. министра на финанситъ — и въ тая смисълъ съмъ направилъ предложение, надлежно подписано отъ 10 души — да се съгласи срокътъ да бѣде продълженъ поне до 31 юлий включително. Има дребни съществувания, които съ мѣка събиратъ пари, за да платятъ данѣка си, особено презъ тия лѣтни месеци.

Ще моля г. министра на финанситъ да се съгласи срокътъ да бѣде продълженъ поне до 31 юлий. Въ тая смисълъ съмъ направилъ и предложение, въ чл. 2 датата „15 юлий“ да стане „31 юлий т. г. включително“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Предъ видъ на това, че юлий месецъ е единъ отъ мъртвитъ месеци, и безъ туй въ комисията се съгласихме да

направимъ едно продължение на срока до 31 юлий. Следователно, приемамъ това предложение на г. Панайотовъ.

Освенъ това Камарата реши да се добави къмъ чл. 2 една втора алинея. Поради кризата търговскиятъ дружества, банките и други предприятия съзакснѣли съ банката си и съ приключването на смѣтките си, затова азъ моля да се прибави къмъ чл. 2 втора алинея, въ смисълъ: „До сѣщия срокъ се декларирагъ и изплатятъ и допълнителни приходи отъ тантиеми и възнаграждения“. Това се прави поради туй, че търговскиятъ дружества, банките и др. не сѣ имали възможностъ напълно да установятъ за деклариране тѣзи приходи, за да не бждатъ глобавани при заксьсненіе. Затова ние казваме, че тѣ трябва да декларирагъ и изплатятъ до сѣщия срокъ и допълнителните приходи отъ тантиеми и възнаграждения.

Ако г. г. народните представители сѣ съгласни съ тая нова алинея къмъ чл. 2, моля да я приематъ.

Други измѣнения въ законопроекта нѣма.

**Н. Пждаревъ (д. сг):** Всичко, което улеснява промишлеността и търговцитъ, Народното събрание го приема. Цѣлоу като правителството го предлага, Народното събрание съ удоволствие ще го приеме.

**Министръ С. Стефановъ:** Г. Пждаревъ! Каза се изрично: допълнителни приходи отъ тантиеми и възнаграждения.

**Председателстващъ Н. Шоновъ:** Който отъ г. г. народните представители приема предложението на г. Петъръ Панайотовъ, подписано отъ нужното число народни представители, съ което е съгласенъ г. министрътъ на финанситъ, въ смисълъ, въ чл. 2 датата „15 юлий“ да стане „31 юлий т. г. включително“, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители приема предложението на г. министра на финанситъ, въ чл. 2 да бжде прибавена алинея втора така, както я прочете г. министрътъ на финанситъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народните представители приема на трето четене законопроекта за продължение срока за плащане безъ глоба прѣките данъци и за издължаване на прѣки данъци срещу вземания по платежни заповѣди, така, както се докладва отъ г. докладчика, съ приетото предложение на г. Панайотовъ и това на г. министра на финанситъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 75)

Пристъпваме къмъ разглеждането на точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за гьлувателенъ законъ на чл. 73 отъ закона за данъка върху приходитъ.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

**Секретаръ Д. Тотевъ (д):** (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ прибавката, приета на второ четене)

**Председателстващъ Н. Шоновъ:** Който г. г. народни представители приематъ на трето четене законопроекта за гьлувателенъ законъ на чл. 73 отъ закона за данъка върху приходитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 76)

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за опрощаване на частъ отъ заемитъ, отпущнати отъ Българската земеделска банка, подъ гаранция на държавата, на военно-инвалидитъ, изгубили 100% работоспособностъ.

Моля г. секретаря да го прочете.

**Секретаръ Д. Тотевъ (д):** (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

**Председателстващъ Н. Шоновъ:** Има думата г. министрътъ на финанситъ.

**Министръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители! Има едно предложение, което бѣше разгледадено въ комисията и прието — за още трима души, мисля. Не помня отъ кой народенъ представител бѣше предложено. Г. докладчикътъ отсъствува; телеграфира, че не може да присѣствува. Това предложение е депозирано въ комисията, записано е въ дневницитъ и азъ декларирахъ, че ще го приема. Понеже предложението го нѣма, азъ ще моля да се приеме законопроектъ заедно съ тия трима души, които се предложиха на второ четене.

**Р. Василевъ (д. сг):** Такива работи не може.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Отложете цѣлия законопроектъ.

**Министръ С. Стефановъ:** Предложението е у докладчика. Въ такъвъ случай ще отложимъ третото четене на законопроекта за утре.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Добре, отложете го за утре.

**Председателстващъ Н. Шоновъ:** Отлага се третото четене на законопроекта за утре.

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ: **второ четене законопроекта за пенситъ за изслужено време — продължение разискванията.**

Моля г. докладчика да продължи доклада на законопроекта.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Глава VI.

**Приходи и разходи.**

Чл. 38. Приходитъ на фонда сѣ:

а) вноса 10% отъ предвиденитъ въ бюджетитъ кредити за заплати, увеличения върху заплатитъ въ процентъ или съ опредѣлена сума и добавъчно възнаграждение за семейното положение на служителитъ отъ учрежденията, визирани въ чл. 5. За енорийскитъ свещеници и дякони, тая вноса се пресмѣта върху удвоения кредитъ за възнаграждението имъ, предвиденъ въ бюджета на Българската православна църква;

На войницитъ не се правятъ удръжки.

б) 6% удръжки върху всички възнаграждения, тантиеми, премии, надници и въобще всички възнаграждения, които не се зачитатъ за пенсия, плащани на участницитъ въ фонда отъ учрежденията, които внасятъ удръжки по буква „а“, изключая еднократното възнаграждение, давано на служителитъ за дългогодишно служене при уволнението имъ отъ длъжностъ, възнаграждението на постояннитъ работници при каменовъжлениитъ мини, пѣтнитъ и дневнитъ за командировки, километража, плащанъ на служителитъ по българскитъ държавни желѣзници, представителнитъ, квартирнитъ, фуражнитъ и порционнитъ пари; възнагражденията въ натура и помощитъ, давани на участницитъ въ фонда при заболяване или на наследницитъ имъ, въ случай на смъртъ;

в) лихвитъ отъ фондовитъ капитали;

г) удръжка, равна на разликата въ заплатата, споредъ т. „а“, за единъ месецъ при всѣко повишение. Тая разлика се удържа и при случаитъ, когато повишениетъ служителъ е прекъсвалъ службата си не повече отъ единъ месецъ;

д) 8% удръжки върху полученитъ заплати за двойно зачетеното време презъ войнитъ 1885, 1912/1913 г. и 1915/1919 г. на лицата, които желаятъ да се ползватъ отъ него, съгласно чл. 7, съ 8% сложна лихва, смѣтано отъ 1 юлий 1926 г., съ периодъ на олихвяване 1 година, 8% удръжки върху полученитъ заплати за двойно зачетеното време навъздухоплавателитъ и ученицитъ имъ, съгласно чл. 8, съ 8% сложна лихва, съ периодъ на олихвяване 1 година, смѣтано отъ началото на първото шестмесечие следъ уволнението имъ;

е) 8% удръжки върху заплатитъ за минало време, съ 8% сложна лихва, съ периодъ на олихвяване 1 година, на лица, които не сѣ били участници въ фонда;  $\frac{1}{12}$  отъ годишната заплата на новоназначенитъ, отъ 1 януарий 1908 г. до 30 декемврий 1921 г.;  $\frac{1}{24}$  отъ годишната заплата, отъ 1 януарий 1908 г. до 30 юний 1920 г., когато служителтъ е прекъсвалъ повече отъ единъ месецъ; разликата отъ повишена заплата, отъ 1 февруарий 1900 г. насетне.

Събирането на удръжкитъ на патнитъ и извънпатнитъ сѣдебни пристави и временнитъ бирници по привеждане въ изпълнение разнитъ изпълнителни актове, които сѣ получавали въ процентъ частъ отъ беритъ и заксьснѣлитъ данъци, вмѣсто заплата, става: за първитъ върху годишна заплата 2.100 л., а за вторитъ върху годишна заплата 1.800 л. — до 1 октомврий 1919 г., а следъ тая дата и за единитъ, и за другитъ върху 4.800 л. годишна заплата, ако не сѣ получавали заплата по таблицитъ за заплатитъ на държавнитъ служители.

Събирането на удръжкитъ на служителитъ при църковнитъ и свѣщоливничскитъ настоятелства, които не сѣ получавали заплати по таблицитъ за заплатитъ на служителитъ при църковнитъ и свѣщоливничскитъ настоятелства, става: за времето отъ 1 януарий 1915 г. до 1 октомврий 1919 г. върху годишна заплата 2.100 л., а следъ тая дата, до получаване на заплата по сѣщитъ таблици — върху 4.800 л. годишна заплата.

Пенсионнитъ удръжки на служителитъ при бившия консорциумъ за износъ на зърнени храни се събиратъ върху

заплати, съответстващи на длъжностите, към които те са приравнени по таблиците за заплатите на държавните служители, били в сила през време на служенето, а на служителите по осветлението в столицата след 1 септември 1923 г. (чл. 5, буква „д“) — по съответните таблици за заплатите на служителите при изборните учреждения.

Пенсионните удържки на служителите при бившите военно-полицейски секции при Шаба на действащата армия и при Министерството на войната, както и на тия от отделиението за обществената безопасност (чл. 5, буква „д“), се събират върху годишна заплата 10.560 л.

За време, прекарано в заточение или затвор по политически причини, без заплата (чл. 6), удържки се събират върху годишна заплата, съ каквато лицето е било назначено за пръв път след освобождението му.

Забележка. Удържки за време, прекарано в българското опълчение, зачетено по чл. чл. 6 и 7, не се събират.

ж) глобите по чл. чл. 58, 59 и 60 на този закон, както и тези, налагани по дисциплинарен ред на всички участници в фонда, съ изключение на глобите, внасяни за други цели по специални закони;

з) дарения и други случайни приходи;

и) вноски, равни на удържките по буква „а“ на този член, от и за смътка на държавните и изборните учреждения, Българската земеделска и Кооперативната банки, държавните каменовъглени мини в Владайско—Мошинско—Пернишката котловина, фондовете, бюджетите на които се гласуват от Народното събрание, и всички останали учреждения, упоменати в чл. 5, изключая Българската народна банка;

к) от касационни депозити по пенсионни дела.

Когато другите приходи на фонда, без лихвите, се оказват недостатъчни за покриване на разхода, недоимъкът се допълва с вноски, както следва: 1) от държавата — за пенсионерите с преобладаваща държавна служба (гражданска, военна и духовническа); 2) от изборните учреждения — за тези с преобладаваща служба при изборни учреждения, и 3) от останалите обществени и автономни учреждения, упоменати в чл. 5, изключая Българската народна банка, включително и фондовете, чийто бюджети са отделили от държавния бюджет — за пенсионерите с преобладаваща служба при сжщите учреждения. Вноските по п. п. 2 и 3 се разхвърлят върху съответните учреждения пропорционално на вноските по буква „а“ на този член. Размърите на вноските по сжщите пунктове се определят в проценти, а на вноската по п. 1 — фиксирано в размър на недостига — в бюджета на фонда за следната година.

Забележка. Съ оглед на постановлението на тая алинея, счетоводството на фонда за пенсията за изслужено време води за трите групи учреждения отделни смътки за приходите и разходите и за всяко учреждение от втората и третата групи отделни партии за приходите.

**Председателстващ Н. Шопов:** Има думата народният представител г. Андрей Ляпчев.

**А. Ляпчев (д. сг):** Г. г. народни представители! Всички точки, изброени в този член, са интересни, но най-интересни са последните две — букви и и к. Според тях, всяко едно учреждение, към което се числят лица, имащи право на пенсия, ще трябва да прави вноска в фонда, равна на удържките, които се правят на тия лица. Такива вноски ще правят държавата, общините, окръжните постоянни комисии и т. н.

Тук има няколко въпроса. Първият въпрос е: правителството, уважаемият министър на финансите може ли да ни съобщи, ако не точно, то поне приблизително, какво разчита да получи той поотделно от всички тези учреждения, защото бюджетите на отделните министерства, които приехме вече, не дават една ясна картина за онова, което ще се получи в фонда, съгласно тия разпоредби на чл. 38. Така, напр., в бюджета на държавните дългове се предвижда кредит 150 милиона лева за тази цел. Аз се съмнявам дали той ще стигне. Предвижда се в фонда за пенсията за изслужено време от такива вноски да постъпят 380 и няколко милиона лева. Питам се: при такива предвиждания за постъпления от 380 и толкова милиона лева, достатъчен ли е кредитът от 150 милиона лева, който държавата предвижда в бюджета на държавните дългове? Значи, от другите учреждения — общини, окръжни постоянни комисии и т. н. — се предвижда да постъпят 230 милиона лева. Аз поне не намирам никакво съответствие между едната и дру-

гата цифра. Не допускам, че от общините и от окръжните постоянни комисии ще може, според лицата, които са на служба там и ще имат право на пенсия, да се очаква да постъпи в фонда една сума от 230 милиона лева, та, заедно с предвидения от държавата кредит от 150 милиона лева, да се достигне сумата 380 и няколко милиона лева. Смътат, г-да, че това не отговаря на положението, и бих желал да чуя от г. министъра на финансите как ще се осъществи.

Вторъ въпрос. Тези удържки от изборните учреждения ще се правят върху техните приходи, сигурно върху ония приходи, които събира държавата. Но аз бих желал да зная, ще бъдат ли тези удържки привилегирани спрямо другите удържки? Защото, доколкото аз схващам положението, ще има не малко случаи, гдето държавата има да прави всевъзможни удържки от приходите на общините и няма да бъдат редки случаи, когато органите на държавата ще бъдат в недоумение кои удържки най-напред да направят — тези за пенсионния фонд ли, или други. Аз бих желал да чуя от г. министъра на финансите как ще подреди всевъзможните удържки, и не трябва ли относно онова, което той смътат, че въ действителност биха могли да дадат изборните учреждения — не, разбира се, сумата 230.000.000 л., но оная много по-малка сума, която се разчита, че ще дадат — да се каже, че има някакво предимство, че тия удържки имат някаква привилегия спрямо другите удържки?

**Председателстващ Н. Шопов:** Има думата г. министърът на финансите.

**Министър С. Стефанов:** Г. г. народни представители! Бележката, която прави г. Ляпчев, е права и върху нея има да дам следните обяснения. Удържките, които по този закон се вземат от изборните учреждения, ще бъдат привилегирани. Ние имаме пред вид всички тежести, които имат общините, и в есенната сесия на Народното събрание ще бъде внесен закон, който да коригира много от фондовете, съ които са обременени сега общините. Известни културни и всевъзможни други нужди ще бъдат малко поограничени за няколко години; обаче удържките за пенсионния фонд ще бъдат събирани на първо място. Тия удържки ще бъдат привилегирани, защото иначе смътката свършено се развали.

Колкото се отнася за сумата, за която г. Ляпчев пита, дали 150 милиона лева, които ще бъдат предвидени в бюджета като субсидия, ще бъдат достатъчни, отговарям: сумата, която държавата ще трябва да даде за доплащане на пенсията — не говоря за възстановяването на пенсионния фонд — е най-малко 300—350 милиона лева, ...

**Р. Василев (д. сг):** Държавната помощ.

**Министър С. Стефанов:** Държавната помощ. — ... и че останалата част, от 150 милиона нагоре, ще се вземе от онова перо, което предвиждаме да го плащаме и не го плащаме — думата е за репарациите. Съ него ще се допълва това, което е нужно за доплащане на пенсията, защото въ смътката се има пред вид, че помощта на държавата не може да бъде под 350 милиона лева. Държавата ще трябва да доплати, защото размърът на удържките е строго определен — той не може да бъде по-голям от нормите, предвидени в закона. Следователно, субсидия ще се дава. Това е положението, въ което се намираме на първо време по този голъм въпрос. По-нататък, като се види как ще се развият работите, и ако условията на живота наложат, ще могат да се направят пропорционално намаленията, за които става дума — тогава, когато установяването на пенсията ще бъде върху една правилна база.

Това са обясненията, които исках да дам.

**Председателстващ Н. Шопов:** Има думата народният представител г. д-р Георги Димитров.

**Д-р Г. М. Димитров (з):** Г. г. народни представители! Още при разискванията по бюджетопоекта на Църквата аз изтъквах, че митрополитите получават заплата до края на своя живот. От тая заплата, обаче, не се удържат пенсионни удържки, защото се смътат, че те не получават пенсия.

**Г. Енчев (з):** Те нямат наследници.

**Д-ръ Г. М. Димитровъ (з):** Именно. — Има даже случаи, когато единъ митрополитъ, преди да достигне до тоя чинъ, е билъ по-низшъ чиновникъ и сѣ му правени пенсионни удържки. Но щомъ като стане митрополитъ, сѣ заявление си поисква удържанитъ му вноски и тѣ му се връщатъ. Мотивътъ е пакъ, повтарямъ, че той нѣмало да получава пенсия. Азъ не знамъ дали заплатата на митрополита до края на неговия животъ не е пенсия Или за насъ ще е важна формата, а не съдържанието? Ние предвиждаме да се правятъ удържки и на свещеницитъ върху удвоената имъ заплата, защото се смѣта, че тѣ иматъ приходи още толкова, колкото е заплатата, отъ треби.

**Г. г. народни представители!** Азъ смѣтамъ, че ние ще направимъ една голѣма грѣшка, ако не предвидимъ да се правятъ удържки върху заплатата на епископитъ и митрополититъ на сѣщото основание, както се правятъ такива на свещеницитъ. Ако на свещеницитъ, които получаватъ една толкова малка заплата, правимъ удържки, толкова повече азъ смѣтамъ, че е справедливо да предвидимъ да се правятъ удържки върху заплатитъ на митрополититъ и епископитъ. Ако и да се казва, че тѣ не получавали пенсия, а заплата, това нѣма значение, защото тѣхната заплата до края на живота имъ е двойно по-голямъ отъ максималната пенсия и, следователно, тая тѣхна заплата трѣбва да подлежи на удържки.

Азъ знамъ, че у насъ се гледа съ известно предубеждение на такива мисли. Едвали не ме обявиха за еретикъ, когато изнесохъ известни порядки въ Църквата съ искреното намѣрение да бѣда полезенъ на обществото, на Парламента и на управлението. . . .

**Н. Пждаревъ (д. ср):** И на самата Църква.

**Д-ръ Г. М. Димитровъ (з):** . . . за да се тури редъ въ работитъ на Църквата. Обаче азъ живѣя съ мисълта, че е по-добре да бѣде човѣкъ ненавистенъ на тоя или на она, но да изпълни достойно дълга си. И азъ предпочитамъ въ този моментъ да бѣда нещастенъ митаръ, отколкото щастливъ фарисей, но да имамъ куража да кажа, че ние сме длъжни да гледаме истината въ очитъ, — че ние сме длъжни да изпълнимъ своя дългъ като общественици преди всичко. И азъ смѣтамъ, че изпълнявамъ единъ малкъ дългъ, когато правя това предложение. Ако г. министърътъ на външнитъ работи не се съгласи да бѣдат намалени заплатитъ на тия висши духовни лица, които получаватъ заплати по 20—30 хиляди лева месечно — азъ дадохъ изчисления за възнагражденията, които получаватъ, и никой не се помъжи да отрече, да опровергае изнесенитъ отъ мене факти — азъ мисля, че нашъ дългъ е — и моля г. министра на финанситъ да се съгласи — на сѣщото основание, на което се правятъ удържки на дребното свещеничество, което често пѣти е принудено да проси, за да изкара хлѣба си, и поради това е станало трѣнъ въ очитъ на народа, справедливо, може би, да предвидимъ да се правятъ удържки и върху заплатитъ на епископитъ и митрополититъ. На дребното свещеничество ние не дадохме добри заплати; не намалихме заплатитъ на епископитъ и митрополититъ; поне да предвидимъ удържки върху заплатитъ имъ, за да можемъ да увеличимъ сръдствата на пенсионния фондъ.

Прочее, моля г. министра на финанситъ да се съгласи да предвидимъ сега пенсионни удържки върху заплатитъ на епископитъ и митрополититъ, за да стане едно намаление на тѣхнитъ заплати.

**А. Капитановъ (з):** И колкото години сѣ служили досега, отведнѣжъ да имъ удържатъ удържитѣ!

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Константинъ Русиновъ.

**К. Русиновъ (раб):** Г. г. народни представители! По-неже става въпросъ откъде да се набавятъ сръдства за пенсионния фондъ, вземамъ думата и азъ да направя едно малко допълнение.

Споредъ гледището на нашата парламентарна група, на всички ония чиновници, които получаватъ заплата до 3.000 л. месечно, която заплата едва имъ стига да преживяватъ, ще бѣде несправедливо да имъ се правятъ пенсионни удържки. Удържки за пенсионния фондъ би трѣбвало да се правятъ само на ония чиновници, които получаватъ надъ 3.000 л. заплата.

**А. Капитановъ (з):** Тукъ го разправяшъ, ама въ село не можешъ го каза.

**К. Русиновъ (раб):** Ние смѣтаме, че сръдствата за пенсионния фондъ не трѣбва да се набавятъ отъ заплатитъ на дребнитъ чиновници, а трѣбва да се набавятъ отъ общинитъ, окръжитъ, държавата, . . .

**И. п. Рачевъ (з):** Отъ Русия!

**К. Русиновъ (раб):** . . . и отъ господаритъ. И още едно ще кажа. Чудно ми е защо не се събиратъ сръдства за тоя фондъ отъ манастиритъ и църквитъ.

**И. п. Рачевъ (з):** Че въ общинитъ само господари ли живѣятъ? Бедно население нѣма ли?

**К. Русиновъ (раб):** Когато чиновницитъ въ черквитъ и манастиритъ се пенсиониратъ, тъкмо отъ тѣзи източници може да се взематъ достатъчно сръдства, за да се зсили пенсионниятъ фондъ. Завчера, напр., ставаше дума за фондови марки: дава се възможностъ на Синода да издава фондови марки за милиони, които фондове се изразходватъ неизвестно кжде.

**А. Капитановъ (з):** Ти ги знаешъ поне!

**К. Русиновъ (раб):** И азъ не ги зная, и ти нѣма да ги знаешъ, . . .

**А. Капитановъ (з):** Азъ не съмъ попъ.

**К. Русиновъ (раб):** . . . защото въ тази областъ, въ работитъ на Св. Синодъ, въ неговитъ фондове особено, не позволяватъ дори на г. финансовия министъръ да надникне да види какво става съ тѣхъ! Състоянието на много синодални фондове не е известно на Министерството на финанситъ; то не знае нито кжде се харчатъ, нито какъ се събиратъ.

Та, смѣтамъ, че ще бѣде една голѣма справедливостъ да се обложатъ съ вноски въ полза на пенсионния фондъ манастиритъ и черквитъ, още повече, че, както казахъ, и тѣхнитъ служители се ползуватъ съ пенсии.

По-нататкъ, г. д-ръ Димитровъ повдигна въпроса да се правятъ удържки и на митрополититъ. Справедливо е да имъ се правятъ удържки, но не само върху заплатата имъ, защото — забележете — митрополититъ получаватъ не само предвидената заплата.

**Д-ръ Г. М. Димитровъ (з):** Както за енорийскитъ свещеници — върху двойната заплата.

**К. Русиновъ (раб):** Да, защото и тѣ получаватъ отъ треби. Напр. — азъ зная такива случаи въ Пловдивъ — при погребение, ако на свещеника плащатъ 20 л., на митрополита плащатъ 2.000 л.; при освещаване на черква — това може да се провери — митрополитътъ получава по 5, 8, 10 хиляди лева — съ пазарлъкъ! Така че тѣ иматъ достатъчно приходи отъ треби и ще трѣбва и на тия приходи да се правятъ удържки. Когато народното представителство търси сръдства за попълване и засилване на този фондъ, който биде разхитенъ — както потвърди нѣколко пѣти г. министърътъ — то, справедливо ще бѣде, казвамъ, да се посегне върху тѣзи източници, да се правятъ тѣзи удържки, за да може да се засили и подобри положението на пенсионния фондъ.

Въ този смисълъ азъ съмъ представилъ на г. председателя предложение, което ще моля да бѣде гласувано на реда си.

**Министъръ С. Стефановъ:** Господинъ Димитровъ! Предложението Ви да се отнесе въ комисията и утре преди обѣдъ ще го разгледаме. Не искамъ така инцидентно да решаваме такива въпроси.

**Д-ръ Г. М. Димитровъ (з):** То е много ясно, но щомъ настоявате да се отнесе въ комисията, азъ нѣмамъ нищо противъ.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

**Н. Пждаревъ (д. ср):** Г. г. народни представители! Г. председателятъ ще ви съобщи, че и азъ съмъ направилъ предложение по чл. 38. Азъ зная, че законътъ за



пенсията е преди всичко технически закон, закон на сметки, и не сметам, че това предложение ще може да бъде гласувано преди да бъде разгледано от комисията, преди да бъде проверено какъв резултат ще има от него. Желаях само да сезирам комисията с този въпрос, който е засегнат в предложението ми.

Г. г. народни представители! Аз зная много добре постановлението на чл. 166 от конституцията, който предвижда, че всички чиновници имат право на пенсия, но когато човек проучи внимателно въпроса за пенсията, когато провери и бюджета за фонда, който гласуваме, ще разбере в какво тежко положение се намира днес държавата, за да отговори преди всичко на първата нужда при прилагането на закона за пенсията — да може да осигури изплащането на пенсията, каквото и да бъде техният размер. Ние предвиждаме приходи за пенсионния фонд, които далеч няма да съответстват на разходите, които се предвиждат. Ние предвиждаме приходи, за които не се знае дали държавата ще бъде в състояние да ги внесе, за да може да попълни нуждите на изплащане на пенсията. Аз сметам, че ще трябва да бъдем много внимателни, когато ще определяме какво може днес да даде държавата. И ако ние сме принудени да предвиждаме, щото най-дребните чиновници да отидат, как да кажа, от най-напредното, за да внасят суми, с които не да създават фонда, не да си осигурят в бъдеще една пенсия, но да може днес-за-днес да се изплаща на пенсионерите това, което се предвижда да им се плаща; ако ние сме принудени да налагаме на данъкоплатците тежести, за да се дадат на бюджета суми, та да може да се изплащат днес пенсията — трябва да бъдем много внимателни, когато ще разрешаваме въпроса, който третира чл. 38. И ако държавата има дълг за осигуряване пенсията на чиновниците, това не е направено за техният хатър; това е направено от големите държавнически съображения: да може чиновникът, докато служи на държавата, да бъде спокоен, че на старини ще бъде сигурен — че ще бъде осигурено не само неговото съществуване, но даже и неговото социално положение. Днес, обаче, условията са такива, че ние ще трябва да се запитаме: трябва ли да отиваме до крайност и да продължаваме това, което досега е било — да се плаща пенсия в пълен размер и на ония, които материално не само че не се нуждаят, но са много добре и правят впечатление и на дребните чиновници, и на данъкоплатците изобщо? Когато държавата внася толкова значителни суми за изплащане пенсията и върши това при един невъзможно съкратен приходен бюджет; когато чиновникът трябва да намалява своята заплата, за да може да се осигури един пенсионен фонд за изплащане пенсията — защо се оставя да съществува старото положение по отношение пенсията и не трябва ли да се запитаме: ще трябва ли да остане изплащането на пенсията в пълен размер и за онези, които имат такива приходи, каквито се посочват от общественото мнение?

Аз моля финансовата комисия да прецени това мое предложение. Принципът, който заставам с него, е съществено за времето, което преживяваме. Аз не сметам, че предложението може да бъде гласувано сега, преди да бъде съгласувано с онова, което законопроектът за пенсията предвижда; обаче моля комисията да обърне внимание на това мое предложение.

**Председателстващ Н. Шопов:** Г. министърът на финансите е съгласен тия предложения да отидат в комисията.

**Н. Пждарев (д. ср):** Аз съм съгласен да мине предложението ми през комисията. Молбата ми е да се съобщи само съдържанието на предложението.

**Председателстващ Н. Шопов:** Има думата г. министърът на финансите.

**Министър С. Стефанов:** Г. г. народни представители! Въпросът, който повдига г. Пждарев, беше на няколко пъти обсъждан всеотранно в комисията, обаче се сметна, че е несправедливо да се прокара този принцип, защото не може, в зависимост от състоянието на един пенсионер, да му намаляваме пенсията. Това е, от една страна, едно положение установено — то трябва да бъде винаги проверявано, защото то е измисливо — а, от друга страна, пенсията в известни размери, които държавата с закон е установила, е едно право, което трябва да бъде за всички чиновници, спо-

ред службата, която е заемал даден чиновник, и прослуженият години. Но при все туй, понеже повдигате въпрос, Вашето предложение може още един път да бъде обсъдено в комисията и ако се намъри, че по някакъв начин би могло да се направи нещо, аз нямам нищо против да бъде възприето.

**Н. Пждарев (д. ср):** Аз преди всичко поддържам да се осигури плащането на пенсията.

**Ц. Бръшлянов (д. ср):** Пенсията не е подаяние, за да може да се постави въпросът на тая база. Когато бъде подаяние — да; който има, няма да му дадеш. Как може това?

**Председателстващ Н. Шопов:** Има депозирано предложение от народния представител г. Димитър Нейков по чл. 38, буква а. Г. Димитър Нейков го няма, за да развие предложението си. Ще положа това предложение на гласуване. (Чете) „Към буква а на чл. 38 да се прибави следната нова алинея:

„50% от постигнатия по горната вноска се запазват в отделен фонд и се капитализират в математически резерви, за да се гарантират бъдещите пенсии. Недостигът за изплащане на сегашните пенсии се внася от държавата в форма на субсидия към пенсионния фонд“. С това предложение г. министърът на финансите не е съгласен.

Който от г. г. народните представители приема предложението на г. Нейков така, както го прочетох, моля, да вдигне ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Който от г. г. народните представители приема чл. 38 така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Заместник-докладчик Д. Тотев (д):** (Чете)

„Чл. 39. На участник в фонда, който е на служба и не е внасял удържки за минало време, съгласно буква „е“ на предходния член, ако пожелае да ги внесе и се ползва с това време при пенсиониране, удържа се 10% от заплатата му, по съобщение за дълга, изпратено от отдела за пенсията, а на пенсионер — 50% от пенсията до окончателното изплащане“.

**Председателстващ Н. Шопов:** Който от г. г. народните представители приема чл. 39 така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Заместник-докладчик Д. Тотев (д):** (Чете)

„Чл. 40. Пенсионните удържки са задължителни. Началникът на бюджетно-контролния отделения и счетоводителят при министерствата, Св. Синод и дирекциите, контролорите и секретар-бирниците при изборните учреждения и длъжностните лица при останалите учреждения, които нареждат за изплащането на заплатите и други по чл. 38, буква „а“, на участниците в фонда, изчисляват следувателно се процентни удържки за всяко тримесечие от финансовата година, като имат предвид разрешените в бюджетите кредити за заплати и други по чл. 38, буква „а“, и ги внасят на приход в фонда най-късно до 20 число на първия месец от тримесечието, а предвидените в буква „б“ на чл. 38 — двадесет дни след събирането им. Тъй като отговорни за всички неотвържани и невнесени своевременно в фонда суми, съгласно чл. 47 от закона за бюджета, отчетността и предприятията, и освен това върху същата суми плащат 10% лихви, начина от датата, когато е следвало да бъдат внесени.

Вноските по чл. 38, буква „и“, за сметка на държавните учреждения, се предвиждат ежегодно в бюджета на Дирекцията на държавните дългове, а за останалите учреждения — в съответните бюджети, и се внасят в началото на всяко тримесечие, заедно с удържките по чл. 38, буква „а“.

На инспекторите при пенсионния фонд се възлага да контролират изборните и другите учреждения, упоменати в чл. 5, относно правилното и своевременно внасяне на приходите на пенсионния фонд. Тъй като облъчени с правата на финансови инспектори и действуват съгласно закона за финансовата инспекция. Постановленията по съставените от тях ревизионни актове се издават от Дирекцията на държавните дългове и следват процедурата, предвидена в закона за финансовата инспекция.

За събиране на констатираните неиздължения, произхождащи от невнесени вноски, може да се налага заповест върху наличните суми на учрежденията или върху сумите, които то има да получава от държавния бирник.

Забележка. На чужди подданици, които заемат служби, упоменати въ чл. 5, се правят удържки по чл. 38, буква „а“, независимо от наредбите на чл. 13“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 40 така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 41. Неправилно внесени въ фонда суми, за смътка на отделни лица, се връщатъ, ако бждатъ поискани въ двегодишенъ срокъ отъ внасянето.

Внесенитъ удържки за време, зачитано двойно по предшествувашитъ закони, което по настоящия законъ не се зачита, или се зачита въ по-малко (чл. 7), не се връщатъ.

Не се връщатъ така също удържките на пенсионеритъ, на които по закона отъ 1926 г. е била зачетена службата ученик по телеграфопощенското и телефонното ведомство, изслужена до 1 януарий 1906 г.“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 41 така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 42. Изплащането на пенсиятъ става отъ Б. н. банка и започва отъ началото на всъко тримесечие за смътка на фонда за пенсиятъ за изслужено време. Пенсионерътъ, или упълномощеното отъ него лице, може да инкасира пенсията си и чрезъ кредитнитъ кооперативни сдружения“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 42 така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 43. Заплатитъ на персонала и другитъ възнаграждения за поддръжане службата по пенсиятъ, вещевени и други, се изплащатъ отъ фонда, а наемътъ — отъ кредитъ по бюджета на Дирекцията на държавнитъ дългове“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 43 така, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 44. Смътките на фонда „Пенсии за изслужено време“ се провѣряватъ следъ изтичане на финансовата година отъ комисия, назначена отъ министъра на финанситъ, въ съставъ: по единъ представителъ на Софийската окръжна смътна палата, Б. н. банка и отделението за пенсиятъ за изслужено време. Комисията съставя отчета, който подлежи на одобрение отъ министъра на финанситъ.

Освободението на отчетницитъ отъ отговорностъ или начитането имъ става отъ Софийската окръжна смътна палата, възъ основа на съставени отъ същата комисия списъци и актове“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 44 така, както се докладва от г. докладчика, моля да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

## „Глава VII

### Общи разпореждания.

Чл. 45 Заявленията за пенсия се подаватъ до Дирекцията на държавнитъ дългове, отделение за пенсиятъ за изслужено време“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 45 така, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 46. Първоначалното отпускане, както и възобновяването на пенсиятъ, става отъ деня на уволнението, ако правоимащиятъ е заявилъ въ шестмесеченъ срокъ отъ уволнението.

Въ случаитъ, предвидени въ чл. 11, ал. I, когато лицето при уволнението не е имало навършена 50, респективно 55-годишна възраст, шестмесечниятъ срокъ за първоначалното отпускане на лична пенсия се смѣта отъ деня на навършване същата възраст, а на наследствената пенсия — отъ деня на смъртта на наследодателя.

Въ случаитъ на ал. II на чл. 32 пенсията се възобновява отъ деня на реабилитацията, респективно амнистията или освобождаването отъ затвора, ако лицето е поискало възобновяването ѝ въ шестмесеченъ срокъ отъ горнитъ дати“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 46 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 47. Видоизмѣнението на лична пенсия въ наследствена става отъ края на тримесечието, презъ което е настѣпила смъртта на наследодателя, ако наследницитъ съ заявили съ заявление, било направо или чрезъ общината, въ срокъ 6 месеци отъ деня на смъртта“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 47 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 48. Временната пенсия по чл. 30 започва отъ деня на изчезването, ако правоимащитъ съ заявили въ срокъ 6 месеци следъ изтичането на предвидения въ същия членъ едногодишенъ срокъ.

Временната пенсия се превръща въ постоянна отъ деня на отпускането ѝ, респективно отъ деня на смъртта на наследодателя, ако правоимащитъ съ заявили въ 6-месеченъ срокъ отъ деня на установяване изчезването или смъртта“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 48 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 49. Когато шестмесечниятъ срокъ по чл. 46, 47 и 48 е пропуснатъ, пенсията се дава отъ деня на регистриране заявлението въ отделението за пенсиятъ или въ общината“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 49 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 50. Увеличението на опредѣлена вече пенсия, поради допълнително представяне на документи, става отъ деня на представяне на документитъ“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 50 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 51. Всѣко лице може да се откаже отъ последнитъ последователно изслужени години или частъ отъ година, щомъ и безъ тѣхъ има нужното число изслужени години за добиване право на пенсия“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 51 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замъстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д):** (Чете)

„Чл. 52. Видоизмѣненията и прекратяванията на пенсиятъ поради смъртъ, встъпване въ бракъ, навършване на пълнолѣтие и постѣпване на служба ставатъ съ заповѣдъ отъ директора на държавнитъ дългове или началника на пенсиятъ за изслужено време“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 52 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 53. Отпускането и увеличението на пенсията, както и видоизмѣненятия и прекратяванията въ всички други случаи, освенъ упоменатитъ въ чл. 52, ставатъ съ решение на пенсионенъ съветъ, който се състои отъ директора на държавнитъ дългове или неговъ замѣстникъ (началникътъ на отдѣлението за пенсията), единъ членъ на Софийския апелативенъ съдъ и единъ представителъ на министра на финанситъ.

Членовѣтъ на пенсионния съветъ, съ изключение на директора на държавнитъ дългове и началника на отдѣлението за пенсията, се назначаватъ за две години съ заповѣдъ отъ министра на финанситъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 53 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 54. Разрешаване за живѣне вѣнъ отъ предѣлитъ на царството, съгласно чл. 32, п. 9, става съ решение на пенсионния съветъ, и то за срокъ не по-дълъгъ отъ три години наведнѣжъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 54 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 55. Решенията, издадени съгласно чл. чл. 53 и 54, се съобщаватъ въ преписъ на заинтересованитъ страни, които, ако сѣ недоволни, могатъ да ги обѣжватъ въ едномесеченъ срокъ отъ деня на съобщението, предъ надлежния окръженъ съдъ, а опредѣленията на последния — въ двумесеченъ срокъ по касационенъ редъ предъ Върховния административенъ съдъ, считанъ отъ деня на произнасянето имъ.

Двумесечниятъ срокъ за пенсионното отдѣление тече отъ датата на регистрирането въ него писмото на окръжния съдъ, съ което се изпраща пенсионното дѣло.

Апелативната си жалба недоволната страна подава въ два екземпляра чрезъ Дирекцията на държавнитъ дългове — отдѣление за пенсията за изслужено време. Единиятъ екземпляръ пенсионното отдѣление изпраща на надлежния окръженъ съдъ, заедно съ цѣлата пенсионна преписка, а другия — на надлежния държавенъ адвокатъ.

Производството е безплатно, но при касационната жалба, подадена по този членъ, както и по чл. 19, алинея последна, се представя 50 л. залогъ за претендирана пенсия до 1.000 л. месечно, а за по-голяма пенсия — 100 л. залогъ, внесени съ вносенъ листъ въ Българската земледѣлска банка въ приходъ на фонда за пенсията за изслужено време. Безъ таквъ залогъ жалбата се оставя безъ движение, като на подателя се опредѣля 7-дневенъ срокъ отъ съобщението да го представи. Ако той не го представи въ този срокъ, жалбата му се връща. Пенсионното отдѣление се освобождава отъ представяне на залогъ. Залогътъ по касационната жалба, която е призната за основателна, се връща отъ фонда на залогодателя, ако бже поисканъ въ годишенъ срокъ отъ датата на решението на Върховния административенъ съдъ, а въ всички други случаи той остава въ полза на пенсионния фондъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 55 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 56. Фактически грѣшки относно изслуженото време, възрастта на пенсионера, размѣра и началната дата на пенсията, допустнати въ решението, влѣзло въ законна сила, се поправятъ отъ пенсионния съветъ, решението на който подлежи на обжалване по реда на тоя законъ.

Отъ деня на поправката се пораждатъ последицитъ отъ нея, ако тя е направена служебно, и отъ деня на искането, когато е направена по молба на заинтересования“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 56 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 57. Пенсията не могатъ да се отстъпватъ другиму, нито да се залагатъ срещу задължение. Запоръ може да се налага въ размѣръ, предвиденъ въ закона за гражданското сѣдопроизводство.

Фондътъ прихваща своитъ вземания отъ пенсионеритъ въ размѣръ, опредѣленъ отъ пенсионния съветъ; опредѣленията на съвета сѣ окончателни и не подлежатъ на обжалване“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Фенерковъ.

**П. Фенерковъ (раб):** Г. г. народни представители! Въ чл. 57 се казва: „Пенсията не могатъ да се отстъпватъ другиму, нито да се залагатъ срещу задължение“. Обаче по-нататкъ се казва: „Запоръ може да се налага въ размѣръ, предвиденъ въ закона за гражданското сѣдопроизводство“.

Г. г. народни представители! Срещу голѣма частъ отъ пенсионеритъ, които получаватъ по 500, по 300 и по 1.000 л. месечно, има заведени дѣла, има извадени изпълнителни листове срещу тѣхъ. На тѣхъ се дава 1.000—1.500 л. за препитание; мнозина отъ тѣхъ сѣ съ 30% изгубена работоспособност, други съ 50%, а трети съ 100%. Азъ съмъ тамъ, че чл. 57 трѣбва да се измѣни въ следния смисълъ: „На всички ония пенсионери, които получаватъ пенсия до 1.000 л., не може да се правятъ никакви удържки, даже и по сѣдебенъ редъ“, тъй като тия сѣдства имъ сѣ нуждни само за препитание.

Азъ правя това предложение — да се освободятъ пенсията до 1.000 л. отъ всѣкакви удържки. макаръ и по сѣдебенъ редъ.

**Г. Калъповъ (д):** Самитъ пенсионери ще бждатъ противъ тая работа.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 57 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 58. Пенсионеръ който постѣпи на служба, която по чл. 5 се зачита за пенсия, длъженъ е въ едномесеченъ срокъ отъ приемането на длъжността да съобщи въ Дирекцията на държавнитъ дългове, отдѣление за пенсията за изслужено време, за да се прекрати пенсията му. Въ противенъ случай той се глобява въ полза на фонда съ заповѣдъ отъ директора на държавнитъ дългове съ  $\frac{1}{4}$  отъ месечната заплата.

За лице, подало молба за пенсия, но не реализирало право на нея, при постѣпването му отново на служба едномесечниятъ срокъ почва да тече отъ деня, въ който е получило преписъ отъ решението за опредѣлената му пенсия или пенсионната книжка“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 58, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 59. Пенсионеръ, който следъ постѣпването си на служба получи пенсия, на която нѣма право, връща получената неправилно пенсия и се глобява съ заповѣдъ отъ министра на финанситъ въ размѣръ на същата пенсия. Глобата се внася въ полза на пенсионния фондъ“.

Прибавя се следната алинея втора: (Чете)

„Наложенитъ отъ тоя видъ глоби до влизането въ сила на настоящия законъ, още неизплатени напълно, се събиратъ сѣщо въ размѣръ на получената пенсия. Внесената надъ тоя размѣръ глоба не се връща“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 59, както се докладва отъ г. докладчика, заедно съ новата алинея втора, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Замѣстникъ-докладчикъ Д. Тотевъ (д): (Чете)**

„Чл. 60. Никой пенсионеръ не може да получава пенсията си, докато е на служба и получава за това заплата, възнаграждение или надници отъ държавнитъ, изборнитъ и автономнитъ учреждения, служителитъ на които сѣ участници въ фонда, както и въ общественитъ учреждения, създадени съ особенъ законъ“.



Такива пенсионери сѫ длъжни да съобщат за горното положение и да искат прекратяване на пенсията най-късно въ месечен срок след влизане въ сила на настоящия законъ или от заемане на службата. Пенсията имъ се прекратява отъ деня на влизане въ сила на настоящия законъ.

Спрямо такива пенсионери, ако не съобщат въ Дирекцията на държавните дългове, отделение пенсии за изслужено време, за да се прекрати пенсията имъ, се прилагатъ постановленията на чл. 59.

По изключение, горните наредби не се прилагатъ, когато се налага използването на компетентността на бивши служители по Военното министерство за руждѣта на историческата комисия при същото министерство.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Симеонъ Патевъ.

**С. Патевъ (з):** Г. г. народни представители! Съ чл. 60 отъ законопроекта се пресичатъ всички надничарски служби за пенсионеритѣ. Повикътъ срещу заемането на служби отъ пенсионери бѣше общъ и, следователно, много намѣсто и навреме се явява тази мѣрка, взета отъ парламентарната комисия. Съ този членъ, обаче, се допуска едно изключение за бившитѣ служители по Военното министерство, които съ своята компетентностъ могатъ да бждатъ полезни на историческата комисия при същото министерство. Щомъ правимъ едно изключение отъ гледна точка на обществена полза и на икономия, азъ смѣтамъ, че по същитѣ съображения можемъ да направимъ и други нѣкои изключения, които ще се постарая да ви изложа.

Азъ бихъ ви молилъ, г. г. народни представители, да приемемъ, че могатъ да получаватъ възнаграждение и ония пенсионери, които иматъ лекторски часове. И това го искамъ не за тѣхъ лично, но защото държавата има отъ това смѣтка. Азъ имамъ сведения отъ Министерството на просвѣщеніето, отъ които се вижда, че въ много гимназии се налага да се дадатъ на пенсионери-учители часове по латински и гръцки, по 2—3—4 часа седмично. Следователно, на тия учители-пенсионери, като имъ се плати възнаграждение за отдѣлни часове, държавата ще реализира една голѣма икономия. Това, разбира се, ще става съ огледъ на нуждитѣ и споредъ преценката на самото министерство. Следователно, мисля, че това е въпросъ на държавна смѣтка, а не на охраняване на известни пенсионери.

Второ, бихъ молилъ, г. г. народни представители, да се съгласите да се включатъ тукъ въ този членъ и ония артисти отъ Народния театъръ, отъ драмата и операта, които сѫ пенсионери, но участието на които въ нѣкои пиеси е отъ общественъ интересъ, а понекога се налага. Затова тѣ, разбира се, трѣбва да получатъ известно възнаграждение. Азъ не вѣрвамъ тукъ да се намѣри нѣкой, който да отрече, че на единъ артистъ, пенсиониранъ, съ признати дарби на добъръ артистъ — говоря само за артистичния персоналъ — не трѣбва да му се даде известно възнаграждение. Като дадемъ това възнаграждение, ние нѣма да направимъ нищо лошо, ние нѣма да оцетимъ фонда, защото когато такива артисти, които не сѫ изгубили своята дарба, участвуватъ въ известни представления въ Народния театъръ, известно е, че тѣ привличатъ повече публика.

На трето мѣсто, моля да се включатъ и ония санитарни органи, фелдшери и лѣкари, пенсионери, които сѫ на служба въ селата. Съгласно закона за народното здраве, на много общини се налага да поддържатъ общински лѣкари, обаче срдствата на общината сѫ много слаби и тя не може да издържа свой лѣкаръ. Често пѣти известни пенсионери, лѣкари и фелдшери, предлагатъ да изпълняватъ санитарната служба въ общината, да лѣкуватъ безплатно населението, като общината имъ даде едно много малко възнаграждение. Мене ми се струва, че това може да стане, че то е отъ обществана полза и трѣбва да го приемемъ.

Най-после, азъ бихъ молилъ да се включи една нова алинея въ чл. 60. Затова ми даватъ поводъ единъ-два случая въ България, които трѣбва да се ценятъ и да бждатъ насърчавани. Доколкото си спомнямъ, единиятъ случай бѣше въ Сливенъ: единъ генералъ — не си спомнямъ името му — ...

**Министъръ С. Стефановъ:** Генералъ Райновъ.

**С. Патевъ (з):** ... стана кметъ и се отказа отъ заплатата си; заяви, че безплатно ще служи, само да получава пенсията си. Зная, че бѣше начетенъ, наложила му се всички санкции и, следователно, му се отрече правото да служи безплатно, макаръ да чувствува въ себе си сили и да се ползува съ довѣрието на народа. Има и други случаи. Напр., бившъ чиновникъ, учителъ, не може да бжде председателъ на училищно настоятелство, защото имало въз-

награждение отъ 120 л. на заседание. Той е готовъ да се откаже отъ тия пари, обаче законътъ за пенсията не му позволява това. Следователно, такива хора не могатъ да бждатъ използвани. А знаете аномалиитѣ по закона отъ 1926 г. Споредъ него много служители се пенсионираха млади, съ запазени сили. Тия сили ние трѣбва да ги използваме, още повече, както ви казахъ, когато се намиратъ хора безплатно да служатъ. Мене ми се струва, че не трѣбва да преграждаме пътя на такива пенсионери, а трѣбва да имъ се позволи това. Трѣбва съ една нова алинея да бжде разяснено, че ако тѣ се откажатъ да получатъ заплатата си като изборни служители или нѣкое друго възнаграждение, то да могатъ да получаватъ пенсията си. Струва ми се, г. министърътъ ще се съгласи, че тия хора не оцетяватъ пенсионния фондъ, защото всички удръжки се внасятъ. Отъ друга страна, съответното изборно или друго учреждение и то печели, защото ще му служи безплатно единъ чиновникъ.

Ето защо не намирамъ причини да не се направи това измѣнение въ чл. 60. Както виждате, изредихъ ви 3-4 категории служачи и мене ми се струва, че е отъ обществена полза, пѣкъ и държавата има полза да приемемъ това. Моля г. министра да се съгласи.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата г. докладчикътъ.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Г. г. народни представители! Нека да дамъ едно обяснение, за да се избѣгнатъ излишни дебати.

По отношение на учителитѣ, които взематъ часове, както и по отношение на артиститѣ, които ще гастролiratъ, текстътъ не ги засѣга. Мисълта на законодателя е тази. Това е тълкуванието, което се дава. Тукъ е казано само за надничаритѣ, за тѣзи, които получаватъ надници, и то постоянно.

**С. Патевъ (з):** Какъ така? И възнаграждение.

**А. Буковъ (з):** „... и възнаграждение“ е казано.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Ама се разбира: които постоянно — не за часъ, не на парче или гастролъ — получаватъ надници или възнаграждение; точно тѣй се разбира. Това разбираше комисията поне, и това ще се отбележи въ протоколитѣ.

**С. Патевъ (з):** Не ни е известно какво е ставало въ комисията, ние гледаме текста на законопроекта.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Затова давамъ това тълкуване; затуй сѫ протоколитѣ. Така че тѣ не се засѣгатъ.

По отношение на лѣкаритѣ въ общинитѣ, като чиновници тѣ получаватъ възнаграждение и затова не могатъ да получаватъ пенсия. Това е общъ принципъ.

**С. Патевъ (з):** Думата е за лѣкаритѣ и фелдшеритѣ-пенсионери.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Тукъ прокарваме единъ принципъ, че пенсионерътъ не може да бжде надничаръ; а досега бѣше, че пенсионерътъ не може да бжде чиновникъ; стане ли чиновникъ, неговата пенсия се прекратява. Така че щомъ лѣкарътъ-пенсионеръ стане чиновникъ, по силата на другия принципъ — че е чиновникъ — той не може вече да получава пенсия.

**С. Патевъ (з):** Вие нищо не ми изяснявате, г. Йотовъ! Азъ Ви казвамъ, че тѣ сѫ пенсионери и съ 2.000 л. възнаграждение ще преглеждатъ бедно-болнитѣ. Това да се допустне по чл. 60.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Щомъ получава възнаграждение, това възнаграждение се дава по бюджета на съответната община, той е чиновникъ. Отъ общинитѣ не се даватъ надници. Още повече, г. Патевъ, че когато трѣбва да се ангажира нѣкой чиновникъ, би трѣбвало той да бжде щатенъ, както за окръга, така и за общината и държавата. Едно злоупотребление е да се назначаватъ за канцеларски нужди надничари. Надничари само за физическа работа трѣбва да се назначаватъ. Ако има нужда отъ чиновникъ, трѣбва да се предвиди кредитъ за него като щатенъ.

**С. Патевъ (з):** Приказваме за пенсионери.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Сега, по отношение на онзи случай, за г. Райновъ, въ Сливенъ — и други подобни случаи може да има — г. министърътъ ще си каже думата

Въпросът е тукъ дали да се вземе сумата отъ фонда, или отъ учреждението, където е служилъ. Пенсионниятъ фондъ е нѣщо отдѣлно. Дали нѣма да се отегчи фондътъ съ това, като ги оставимъ да си получаватъ пенсията, а да служатъ безплатно на една община? Ако г. министърътъ на финансите се съгласи — добре. То е въпросъ на смѣтка.

**С. Патева** (з): Съ нищо не се отегчава фондътъ.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): Дали това ще стане за смѣтка на нѣкоя община или на фонда — то е отдѣленъ въпросъ.

**Председателстващъ Н. Шоповъ**: Има думата г. министърътъ на финансите.

**Министъръ С. Стефановъ**: Г. г. народни представители! Много отъ въпроситѣ, които повдига г. Симеонъ Патева, заслужаватъ внимание. И азъ знамъ такива случаи. Обаче той повдигна въпроситѣ безъ да даде съответната формула. Ето защо неговото предложение сега не може да се приеме. Дайте си, г. Патева, бележитѣ, или, ако имате нѣкоя формула, представете я утре преди обѣдъ въ комисията да се обсъди, и при третото четене да се приеме онова, което може да мине.

**Председателстващъ Н. Шоповъ**: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Данаиловъ.

**Г. Т. Данаиловъ** (д.сг): За съжаление, ние не можахме да чуемъ добре г. Патева, понеже той говорѣше така, по-особено, обръщайки се на една страна. За да можемъ да се произнесемъ по въпроситѣ, трѣбва да знаемъ точно какви сѣ. И азъ съмъ на мнение, че — както каза и г. министърътъ — тѣзи въпроси трѣбва повторно да се обсъдятъ. Понеже законопроектътъ въ известна своя частъ и безъ туй отива въ комисията, нека се обсъди тамъ и се види, до каква степенъ може да се ограничи единъ пенсионеръ да изпълнява една известна служба, съ която може да бѣде натоваренъ. И не само пенсионеръ — азъ ще кажа и друга работа. Напр., единъ воененъ, специалитъ — както има случаи — държи своитѣ лекции въ Военното училище; той ще получава ли възнаграждение за това?

**А. Буковъ** (з): Както е законопроектътъ, може.

**Г. Т. Данаиловъ** (д.сг): Не е така. На всѣки случай, понеже има съмнение, добре е да се изясни въпросътъ.

**Министъръ С. Стефановъ**: Азъ ще моля само едно, г. г. народни представители — всички, които правятъ такива предложения, да дойдатъ непременно въ комисията, за да ги обяснятъ и да посочатъ формулитѣ, които тѣ предлагатъ.

**Председателстващъ Н. Шоповъ**: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

**Х. Мирски** (д): Г. г. народни представители! Въ този членъ има една празнота. Касае се за сегашното, завареното положение, за тѣзи, които сѣ на служба, и за онѣзи, които въ послѣствие ще постѣпятъ.

Въ втората алинея е казано: (Чете) „Такива пенсионери сѣ длъжни да съобщатъ за горното положение и да искатъ прекратяване на пенсията най-късно въ месеченъ срокъ следъ влизане въ сила на настоящия законъ или отъ заемане на службата. Пенсията имъ се прекратява отъ деня на влизане въ сила на настоящия законъ“ За ония, които постѣпватъ въ послѣствие на служба, трѣбва да се прибавятъ думитѣ „или отъ деня на заемане службата“.

Значи, първото постановление ще бѣде: „Пенсията имъ се прекратява отъ деня на влизане въ сила на настоящия законъ“, и то ще се отнася за пенсионери, които сѣ на служба съ заплатата, възнаграждение или надница. А ония пенсионери, които впоследствие, следъ влизане на закона въ сила, сѣ постѣпили на служба или станатъ надничари и заявятъ, че не искатъ да получаватъ пенсия, тѣхната пенсия ще се прекрати отъ деня на заемане службата. И така, азъ предлагамъ въ втората алинея на края да се прибавятъ думитѣ „или отъ деня на заемане службата“.

**Министъръ С. Стефановъ**: Тая прибавка може да се приеме и сега. Тя е много ясна. Смѣтамъ, че може да се добавятъ тия думи. Или пъкъ вземете си бележка, г. Мирски, да предложите добавката въ комисията. Безразлично е.

**Председателстващъ Н. Шоповъ**: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Дековъ.

**П. Дековъ** (з): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че ограниченията, които се правятъ въ чл. 60, трѣбва да претърпятъ известни корекции, въ смисълъ да се направятъ известни изключения за известна категория лица, за които обществото и държавата трѣбва да иматъ повече грижи.

Споредъ чл. 60, забранява се абсолютно на всѣки единъ пенсионеръ да получава каквото и да било възнаграждение, каквато и да била надница, ако получава известна пенсия, та ако ще би тая пенсия да е минималната — 500 л. Въ чл. 14 ние опредѣлихме, че минималната пенсия ще бѣде 500 л. Значи, ако единъ пенсионеръ получава 500 л. пенсия, той не би могълъ да получава надница или възнаграждение за заемани други длъжности, други функции въ нашата държава. Азъ мисля, че пенсионеритѣ не трѣбва да се поставятъ на една нога. По своето положение и по размѣра на пенситѣ, които получаватъ, тѣ трѣбва да се разграничатъ. Справедливо е да се предвиди това ограничение за пенсионеритѣ, които получаватъ по-голѣми пенсии. Би било справедливо да предвидимъ това ограничение за единъ пенсионеръ, който получава отъ 2.000 л. нагоре пенсия, защото знае се, че днесъ съ 2.000 л. все пакъ може да се живѣе. Но за единъ пенсионеръ, който получава 500 л. месечна пенсия, който има семейство, би било много несправедливо да се предвидятъ тия ограничения, които сѣ легнали въ основата на редакцията на чл. 60. Затуй, като констатирамъ това, мисля, че въ туй отношение ще бѣде нужно да се направи известна корекция. Това едно.

Второ. Има една категория български граждани, къмъ които държавата се счита длъжна да полага малко повече грижи, отколкото за другитѣ граждани. Вѣрно е, че общъ принципъ е, че държавата трѣбва да бѣде еднаква за всички, но въ известни етапи въ новата история на България се създадоха известни категории граждани, които заслужаватъ по-голѣма грижа, по-голѣмо внимание отъ страна на държавата. Това сѣ военнопозволенитѣ — хора, които сѣ дали своето здраве за защита на отечеството и които иматъ право да претендиратъ за по-голѣмо внимание отъ страна на държавата и на народа по отношение тѣхната сѣдба.

Г. г. народни представители! Ако единъ военнопозволенитъ получава 400—500 л. месечна пенсия и ако той има едно многочленно семейство, той се лишава, споредъ сегашната редакция на чл. 60, отъ правото да получава каквото и да било друго възнаграждение или надница. Азъ мисля, че всички ще признаемъ, че това е несправедливо. А принципътъ е, че въ основата на законитѣ, които се създаватъ, трѣбва да легне преди всичко справедливостта. И заради туй азъ смѣтамъ, че за тѣхъ трѣбва да се предвиди едно изключение — че военнопозволенитѣ не трѣбва да бждатъ засѣгани отъ ограниченията, предвидени въ постановленията на чл. 60 отъ законопроекта.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): Искате за тѣхъ да нѣма ограничения?

**П. Дековъ** (д): Да. — Друга една категория граждани, които трѣбва да бждатъ изключени отъ тия ограничения, сѣ наследнитѣ на загиналитѣ въ войнитѣ. Поради това, че много български граждани сѣ били длъжни да жертвуватъ живота си за народа и за държавата, и поради това, че тѣхнитѣ семейства сѣ останали, така да се каже, на произвола на сѣдбата, мнозина млади синове на България, останали безъ бащи, сѣ били длъжни самички да се грижатъ за своето препитание и за препитанието на своитѣ семейства. Тая категория граждани не трѣбва да бждатъ приравнявани съ други категории граждани, върху които влиянието на войнитѣ е почти никакво. И заради туй би трѣбвало въ чл. 60 да се направи едно изключение и за наследнитѣ на загиналитѣ презъ време на войнитѣ. Това е трето.

Четвърто. Всички ние знаемъ, че не по наша вина, ами ей така, по стечение на обстоятелствата, България преживѣ следъ 9 юний една катастрофа въ живота, така да се каже, преживѣ събития почти революционни. Презъ тия събития мнозина бащи отъ едната и отъ другата страна паднаха при изпълнение на своя дългъ. Тия бащи сѣщо така оставиха свои деца. Ако лишимъ ние тѣхнитѣ деца отъ правото да получаватъ възнаграждение и да получаватъ надница, поради туй, че получаватъ нѣкаква си пенсия отъ 400—500 л., това е сѣщо така несправедливо, както би било несправедливо да лишимъ наследнитѣ на нѣкои,

които сж загинали въ войната. Защото и това, което стана у насъ презъ време на реченитъ събития, бѣше война, вътрешна война, както бѣше война и външната война — глупави войни, които докараха нещастията, вследствие на което сега държавата е длъжна да се грижи за интереситъ на тази категория граждани. И заради това азъ предлагамъ да се направи изключение и за тѣхъ.

И, най-после, още едно изключение, което, споредъ моето разбиране, трѣбва да се направи. Справедливо ли е да се поставятъ на равна нога всичкитъ пенсионери въ България и да се лишаватъ отъ правото да получаватъ равноценността на своя трудъ ония измежду тѣхъ, които, като надничари, като компетентни хора, като специалисти работятъ въ нѣкои учреждения? Справедливо ли би било?

Ами това сж въпроси, които изникватъ сами по себе си, които действителността, животътъ налага. Ама ако се направи изключение за нѣкои, изключението щѣло да стане правило, а правилото — изключение, ама това било неудобно за нѣкои! Това нѣма значение за случая, защото за пръвъ пътъ въ българското законодателство се правятъ изключения въ правата на пенсионеритъ. Като-че-ли животътъ не е наложилъ тия изключения като ново явление, при това много съществено, много важно, и въ нашето законодателство! И заради туй трѣбва да се обсъжда въпросътъ съ всичката сериозностъ, която подобава.

Азъ пакъ дохождамъ на въпроса и питамъ: справедливо ли би било да се поставятъ всички пенсионери на равна нога — и пенсионеритъ, които получаватъ 500 л., и пенсионеритъ, които получаватъ 5.000 л.? Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че никакъвъ принципъ на справедливостъ не би позволилъ такова нѣщо. И заради туй разумно ще бѣде, мъдро ще бѣде да се направи такова изключение за нѣкои: пенсионеритъ, които получаватъ до 500 л. пенсия, да не се ограничаватъ отъ разпорежданията на чл. 60.

Ето защо азъ ще моля г. министъра на финанситъ да се съгласи за приемане предложението, което правя въ този смисълъ. Въ предложението си азъ правя обща формулировка на изтъкнатитъ отъ мене случаи. (Чете)

„Къмъ чл. 60 да се добави следната забележка: Ограниченията по настоящия членъ относно възнагражденията и надницитъ не се отнасятъ до военно-инвалидитъ, последницитъ на загиналитъ въ войнитъ, последницитъ на загиналитъ въ гражданскитъ междусоборци презъ периода отъ 9. VI. 1923 г. до 21. VI. 1932 г. и пенсионеритъ, получаващи месечно пенсия до 1.000 л.“

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Ако единъ военноинвалидъ съ 30% изгубена работоспособностъ получава 5.500 л. пенсия за изслужено време, би ли трѣбвало да може да бѣде и надничаръ?

**П. Дековъ (з):** За всички е това.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Ограничението обхваща всички категории инвалиди.

**П. Дековъ (з):** Именно, всички.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Турете поне известень размѣръ на пенсията. Азъ смѣтамъ, че ако единъ военноинвалидъ получава 5.500 л. пенсия, не трѣбва да му бѣде позволено да бѣде и надничаръ.

**П. Дековъ (з):** Пенсионертъ може да получава и 2, и 3 хиляди лева, но да нѣма ограничение. Като е инвалидъ отъ войната, трѣбва да се ползува съ привилегии.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Буковъ.

**А. Буковъ (з):** Г. г. народни представители! Ясно е, че главниятъ мотивъ, за да се напише така алинея първа отъ чл. 60, е отъ социаленъ характеръ: искало се е да се каже — понеже държавата дава известни пенсии на нѣкои лица, тѣ да не могатъ да бждатъ надничари, за да се отстъпи мѣсто и да се даде достѣпъ на други, които държавата ще подпомогне въ тази форма, чрезъ надничарството. Не съмъ отъ тѣзи, които биха се противопоставили на едно такова решение на въпроса.

Обаче задавамъ си и другия въпросъ: кой ни гарантира, че лицата, които ще бждатъ назначавани за надничари, ще сж именно нуждаещи се, а нѣма да бждатъ синоветъ на нѣкои богаташи, или самитъ тѣ да бждатъ хора състоятелни? Къде е гаранцията, че вие ще до-

пустнете именно нуждаещитъ се? Значи, въ края на краищата пакъ ще се дойде до тамъ — министерствата да решаватъ кого и кой да бжде назначаванъ.

Това, разбира се, мене толкова не ме интересува, колкото ме интересува другиятъ въпросъ — изключенията, за които говори г. Петко Дековъ. И азъ още въ комисията обърнахъ внимание специално за точка втора, за която говори г. Петко Дековъ. Г-да! Презъ време на събитията, отъ 9 юний 1923 г. до почти напоследѣкъ, мнозина хора изчезнаха, мнозина хора паднаха и оставиха сираци и тѣ иматъ наследствени пенсии. Сега тѣзи сираци, съ постановлението на този законопроектъ — безразлично, г-да, дали падналитъ сж били отъ тази страна (Сочи дѣсницата), или отъ тази (Сочи лѣвицата) — се лишаватъ отъ правото да заематъ надничарски длъжности.

Г-да! Смѣтате ли вие, че една пенсия отъ 1.500 или 2.000 л. е напълно достатъчна, за да може една майка да изхрани съ нея трима или четирима души сираци? И не намирате ли вие, че следъ като съ нищо не сме помогнали на тия хора въ никакво отношение, защото държавата, както се каза, въ тѣзи времена нѣма срѣдства, ще търси по-благоприятни времена, не намирате ли вие, че на тѣхъ би трѣбвало да се даде една привилегия, щото, независимо отъ пенсията имъ, било 1.000 или 2.000 л., да иматъ право, щомъ сж работоспособни, да заематъ и надничарски длъжности, за да могатъ що-годе поне да се изхранватъ?

**В. Мариновъ (д):** Питайте Аврамъ Аврамовъ, защото той каза, че 2.000 л. пенсия е достатъчна.

**А. Буковъ (з):** Нѣма защо да питамъ Аврамъ Аврамовъ; има ги и отъ васъ, които смѣтатъ, че и 500 л. пенсия е достатъчна.

По-нататѣкъ, тукъ се прави едно изключение специално за историческата комисия при Военното министерство. Г-да! Трѣбва да се разбере едно: понеже се касае за компетентни лица, и въ изключителни случаи, това не е само въ историческата комисия; вземете, напримеръ, фабриката въ Казанлъкъ — и тамъ трѣбва да се направятъ изключения. Азъ смѣтамъ, че особено за Военното министерство, където изобщо съ надници не е злоупотребявано, свободно може да се зачертае историческата комисия и да се каже: „компетентностъ на бивши служители по Военното министерство за нуждитъ на сѣщото министерство“.

Поддържамъ предложението на г. Петко Дековъ и моля да се направи и тази поправка по отношение на Министерството на войната.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата г. министърътъ на финанситъ.

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители! Предложенията, които се правятъ по чл. 60, за предвиждане на изключения, биха били приемливи, по формулата, която г. Петко Дековъ дава, азъ не съмъ съгласенъ да се приеме сега при второто четене на законопроекта. Декларирамъ, че приемамъ по принципъ да се направятъ изключения отъ прокарания тукъ принципъ въ чл. 60, че пенсионеръ не може да заема държавна длъжностъ като надничаръ, но тия изключения трѣбва да се преценятъ въ комисията добре, да се видятъ какви трѣбва да бждатъ тѣ, докѣде трѣбва да се простиратъ, да намѣримъ подходяща формула за съответнитъ случаи, за които се говори, и тогава само да ги направимъ. Да се депозиратъ предложенията, за да бждатъ обсъдени въ комисията.

**П. Н. Даскаловъ (нац. л):** Има единъ много добъръ цѣръ — да нѣма надничари.

**Министъръ С. Стефановъ:** Приемамъ го. Въ този законъ не се урежда този въпросъ.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Асж това надничарство е противозаконно. То съ законъ не се урежда; то въ бюджета трѣбваше да се уреди.

**Министъръ С. Стефановъ:** Знамъ, знамъ.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Г. Петко Дековъ и г. Симеонъ Патеувъ, които сж направили предложения, съгласни ли сж да не се вотира?

**С. Патефъ (з):** Съгласен съм да се отнесе въ комисията цялото ми предложение и там да се обсъди.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Декларацията на г. министра на финансите е, че тия предложения ще бъдат отнесени въ комисията и там ще бъдат обсъдени. При тая декларация на г. министра, ще гласуваме чл. 60. Който от г. г. народните представители приема чл. 60 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 61. Всички вземания на фонда за смъртка на отдалени лица, ако не бъдат внесени доброволно, се удържат от заплатата или от пенсията на лицето, или пък се събират по реда за събиране на пръките данъци.

Вземания, произхождащи от надзети (неправилно получени) суми, се събират с 10% лихва от деня на поискването им.

Глобят по нарушенията, предвидени въ чл. чл. 58, 59 и 60, се покриват с петгодишна давност.“

**С. Патефъ (з):** Г. министре! Да се премахне тая давност.

**Г. Т. Данаиловъ (д. сг):** И аз бих казал да се махне тая давност. Няма смисъл.

**С. Патефъ (з):** Аз правя предложение давността да се махне. Да няма никаква давност.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Значи, Вие предлагате да се махне алинея трета на чл. 61?

**С. Патефъ (з):** Да. Предлагам третата алинея на чл. 61 да се изхвърли и моля г. министра да се съгласи с това мое предложение. Българина си го знаем какъв е — ще направи хиляди шмекерии. Аз го посочих това и по-рано, като говорих.

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. Патефъ! Съгласете се този въпрос да го отнесем пак въ комисията и там да го обсъдим по-основно, за да не направим някоя грешка.

**С. Патефъ (з):** Добре.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** При декларацията на г. министра на финансите, да се отнесе и това предложение въ комисията, ще гласувам чл. 61.

Който от г. г. народните представители приема чл. 61, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 62. Общинските управления държат точни списъци на пенсионерите, живеещи въ общините им, и за всеки случай, когато пенсията трябва да се прекрати, надали или прехвърли върху други лица, съобщават въ Дирекцията на държавните дългове, отдаление за пенсиите за изслужено време, за по-нататъшно разпореждане. Същият управления дават на пенсионирания лица удостоверение за самоличност, когато това е нужно.“

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 62, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 63. Кметъ или неговъ замѣстникъ, както и секретаръ-бирникъ на общината, които невярно или неправилно завѣрятъ пенсионната книжка на пенсионеръ, отговарятъ солидарно за произтеклитъ отъ това щети на фонда, независимо отъ углавната отговорност.“

**Г. Говедаровъ (д. сг):** Може да не е нито кметъ, нито неговъ замѣстникъ, нито секретаръ-бирникъ, а може да бъде просто единъ чиновникъ въ общината, натоваренъ съ тая специална служба. Такъвъ чиновникъ, щомъ съзнателно даде невярни сведения, по силата на които даденъ претендентъ получава пенсия, и той трябва да отговаря солидарно за произтеклитъ отъ това щети на фонда. Моля този текстъ да се разшири въ този смисъл.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Вземамъ си бележка, г. Говедаровъ.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 63 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Глава VIII.

**Преходни разпореждания.**

Чл. 64. Правото на пенсия на заварените отъ този законъ пенсионери се запазва.

За лицата, пенсионирани по забележка II на чл. 11 отъ закона за пенсиите отъ 1926 г., които до влизането въ сила на настоящия законъ не сѣ навършили 40-годишна възраст, ще се прилага постановлението на забележка II на чл. 11 отъ настоящия законъ.“

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представител г. Генко Митовъ.

**Г. Митовъ (д. сг):** По досега действащите закони за пенсиите, като почнете отъ закона за пенсиите за военните лица отъ 1900 г., има известна категория наследници на пенсионери, които сѣ били лишени отъ правото да получаватъ пенсия. Това ограничение за тия наследници на пенсионери се е дължало на обстоятелството, че въ тѣзи закони е имало постановления, споредъ които наследниците на пенсионеръ, встъпилъ въ бракъ следъ пенсионирането, се лишаватъ отъ правото да получаватъ пенсия. И онова, което прави впечатление, то е, че законите оттогава насетне сѣ еволюирали и постепенно това ограничение е падало, докато сега, съ настоящия законъ, туй ограничение се премахва съвършено. И въ настоящия законъ има наистина едно ограничение, но то се отнася само за размѣра на пенсиите, които трябва да получаватъ вече вдовичите на подобни пенсионери.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** И за децата е същото.

**Г. Митовъ (д. сг):** Това ограничение е предвидено въ алинея четвърта на чл. 26, а именно: (Чете) „Ако наследодателятъ се е оженилъ за първи пътъ следъ 55-тата си годишна възраст, вдовицата има право само на половината отъ следуемата ѝ се пенсия, а ако се е оженилъ следъ 60-тата си годишна възраст, тя има право на 1/4“. Досега, поради това ограничение, за което ви говоря, съпругата на наследодателя-пенсионеръ, ако бракътъ е сключенъ следъ като наследодателятъ е билъ пенсионеръ, се е лишавала отъ правото да получава пенсия. Туй особено чувствително засѣга наследниците на военните пенсионери, защото това ограничение въ една категорична форма е съществувало въ закона за пенсиите за военните лица отъ 1900 г. Това ограничение въ закона за гражданските пенсии е било въ една друга форма; тамъ се е предвиждалъ известенъ срокъ за встъпването въ бракъ; ако пенсионерътъ е встъпилъ въ бракъ следъ 50-годишна възраст, тогава съпругата му се лишавала отъ правото да получи пенсия, когато въ закона за пенсиите на военните лица, както казахъ, ограничението е било категорично — независимо отъ това кога пенсионерътъ е встъпилъ въ бракъ, съпругата му се лишавала отъ правото да получи пенсия. Отъ това, което ви прочетохъ отъ чл. 26 отъ настоящия законопроектъ, вие виждате, че има известенъ напредъкъ — това ограничение се премахва съвършено. Ограничението вече е само до размѣра на пенсията, която трябва да се получи, обаче съпругата не се лишавала да получи пенсия. И азъ мисля, че въ чл. 64, който е въ главата „Преходни разпореждания“ и който съдържа постановления, уреждащи връзката между сегашния законопроектъ, който гласуваме, и досега действащите закони, ще бъде много основателно, ако поставимъ една нова алинея, съ която да се даде право на пенсия на наследниците на пенсионера, встъпилъ въ бракъ следъ пенсионирането си, тъй както това право съществува за днешните пенсионери. Това ще бъде една справедливостъ и азъ съмтамъ, че едвали Народното събрание ще се противопостави на едно подобно предложение.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Не можахъ да разбера добре предложението Ви.

**Г. Митовъ (д. сг):** Понеже законътъ за пенсиите е единъ материаленъ законъ и няма обратна сила, ако ние

искаме да поправим тази неправда, ще трябва съ специално постановление, сега въ този законопроект да предвидим възстановяването на това право.

И затова азъ предлагамъ да се приеме една нова алинея въ чл. 64 съ следното съдържание: „Иматъ право на пенсия наследниците на пенсионеръ, встъпилъ въ законенъ бракъ следъ пенсионирането си, които по сегашния законъ за пенсията сж били лишени отъ това право“. Много ясно е моето предложение. Вървамъ г. г. народните представители да се съгласятъ то да се приеме, още повече като се има предъ видъ, че въ случая се касае за вдовици на вихши военни лица, които въ миналото иматъ голъми заслуги къмъ страната.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Имате ли предъ видъ чл. 23, алинея втора, отъ настоящия законопроектъ, кждето сж засегнати заваренитъ и доведенитъ деца?

**Г. Митовъ (д. сг):** То е другъ случай.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Ще засегне и тѣхъ, защото и тѣхнитъ права се възстановяватъ.

**Г. Говедаровъ (д. сг):** Трѣбва да иматъ права, за да имъ ги възстановяватъ. Това е даване на нови права.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Не ги възстановяватъ, а ги създаватъ тия права, г. Митовъ.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата г. министърътъ на финанситъ.

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители! Чл. 64 е ясенъ и категориченъ. Той постановява, че досегашниятъ пенсионеръ не губи правото си на пенсия.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Той иска нови права сега да създава.

**Министъръ С. Стефановъ:** Нови права не могатъ да се създаватъ съ чл. 64. Чл. 26, въ глава IV, урежда случаитъ, въ които една съществуваща пенсия се изгубва. Въпросътъ, който сега се повдига, трѣбва да бжде третиранъ именно тамъ и затова предложителътъ, ако има готова нѣкаква формула, ще трѣбва да я представи въ комисията да бжде обсъждана тамъ, за да може на трето четене да се направи предложение къмъ съответния чл. 26.

**Г. Т. Данаиловъ (д. сг):** Прави сте. Това предложение може да бжде направено като допълнение на чл. 23 или 26, кждето се третира тази материя.

**Министъръ С. Стефановъ:** Така е. Въпросътъ ще бжде разгледанъ въ комисията.

**Г. Митовъ (д. сг):** Нѣмамъ нищо противъ въ комисията да се разгледа.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 64 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 65. Български подданици, които сж изгубили подданството си вследствие договоритъ за миръ, запазватъ правото си на пенсия. Спрямо тѣхъ не се прилага чл. 32, п. 9“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 65 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 66. Запазватъ се правата на пенсия на лицата, които сж били пенсионери и сж постъпили на служба преди влизането въ сила на настоящия законъ, ако бждатъ уволнени не по собствено желание или по отказване да заематъ друга служба съ по-малка заплата. Тѣ получаватъ пенсия следъ навършване на 45-годишна възраст.“

**Г. Т. Данаиловъ (д. сг):** Мисля, че би трѣбвало да каже: „Запазватъ се добититъ права на пенсия“. Тамъ е смисълътъ на закона.

**Г. Говедаровъ (д. сг):** По-правилно би било да се каже: „ако бждатъ уволнени не по собствено желание или по отказъ“

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Би трѣбвало да бжде: ако бждатъ уволнени или напустнатъ службата си поради понижение.

Текстоветъ на чл. чл. 67 и 68, които сж малко сходни, понеже уреждатъ сродна материя, ще бждатъ наново разгледани въ комисията. При тази декларация, моля, да бждатъ гласувани сега.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 66 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 67. Правата на пенсия на лицата, уволнени преди влизането въ сила на този законъ, се запазватъ включително за случаитъ, предвидени въ алинея последна на чл. 11 и забележка I на сжщия членъ отъ закона отъ 1926 г.“

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 67 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 68. Лицата, заварени на служба отъ този законъ, съ 20 и повече изслужени години, добиватъ право на пенсия следъ навършване 45-годишна възраст, ако бждатъ уволнени не по собствено желание, или по отказване да заематъ друга длъжностъ съ по-малка заплата.“

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 68 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 69. Размѣрътъ на пенсията на лицата, визирани въ чл. чл. 64, 65, 66, 67 и 68 се опредѣля по настоящия законъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 69 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 70. Отъ добилитъ до 1 януарий 1931 г. право на две или повече какви да е пенсии лица: а) тѣзи, на които сборътъ на получаванитъ пенсии не надминава 3.000 л. месечно, получаватъ сжщитъ пенсии занаяпредъ; б) тѣзи, на които сборътъ на получаванитъ пенсии надминава, обаче всѣка отъ тѣхъ поотдѣлно не достига 3.000 л. месечно, получаватъ най-голѣмата и такава частъ отъ другитъ, колкото е нужно за допълване до 3.000 л.; в) тѣзи, на които поне една отъ получаванитъ пенсии достига или надминава 3.000 л. месечно, получаватъ по изборъ само една. При измѣнение на изгубената работоспособностъ или на семейното положение на тѣзи пенсионери, което влѣче промѣна и въ размѣра на пенсията, последнитъ се пресмѣтатъ най-напредъ споредъ съществуващитъ законоположения до 1 януарий 1931 г., а следъ това се прилагатъ постановленията на горната алинея.“

За бележка. Въ сумата 3.000 л. при горензброенитъ случаи се включва и получавано добавъчно възнаграждение върху пенсията“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 70 така, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)

„Чл. 71. Неревизираниитъ още, съгласно чл. 61 на закона отъ 1926 г., пенсии се ревизиратъ по начинъ, указанъ въ сжщия законъ, само ако пенсионерътъ поиска това съ заявление, подадено въ шестмесеченъ срокъ отъ влизането въ сила на настоящия законъ.“

Следъ изтичането на сжщия шестмесеченъ срокъ се прекратява изплащането на добавъчно и процентно възнаграждение, предвидени въ чл. 66 на закона отъ 1926 г.“

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 71 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.



**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)  
„Чл. 72. Наредбата на чл. 38, буква „е“, не се отнася за лицата, при пенсионирането на които същото време е зачетено и за него сж внесени надлежните удържки“.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народните представители приема чл. 72 така, както се докладава отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете)  
„Чл. 73. Ревизиратъ се по настоящия законъ, по отношение на размѣра имъ, всички пенсии, опредѣлени до влизането на закона въ сила.

Ревизираната пенсия не може да надминава размѣра, изчисленъ съгласно чл. 15 на закона отъ 1926 г. (безъ ограниченията по алинея първа и втора и увеличението по алинея трета на чл. 16 отъ сжия законъ), намаленъ съ 10%, нито може да бѣде по-голямъ отъ пенсията, която е била опредѣлена по сжия законъ.

За пенсионеритѣ, които презъ последните шестъ години сж изпълнявали длъжностъ „книгководителъ при Българската народна банка“, намалението 10% се смѣта отъ пенсията имъ по закона отъ 1926 г., опредѣлена съгласно решението на Върховния административенъ съдъ подъ № 1994, отъ 19 октомври 1929 г., взето въ общо събрание, а не отъ опредѣлената имъ такава, възъ основа на влѣзлитѣ въ сила решения на комиситѣ по класиране пенсионеритѣ.

Не подлежатъ на намаление чрезъ ревизиране размѣритѣ на опредѣленитѣ по закона отъ 1926 г. пенсии на личнитѣ пенсионери, които иматъ зачетени 30 години, заедно съ удвоеното време отъ войнитѣ, и при влизането въ сила на настоящия законъ сж били навършили 65 годишна възраст“.

Не подлежатъ така сжщо на намаление пенситѣ на всички пенсиониранни лица, които сж били: главнокомандуващи, началници шаба на действащата армия, командувачи армии, началници на дивизии, министри, първи председатели и главни прокурори на Върховния касационенъ съдъ и Върховния административенъ съдъ и председатели на Върховната смѣтна палата, независимо отъ числото на изслуженитѣ години и възрастта имъ“.

Не се ревизиратъ личнитѣ и цѣлокупнитѣ наследствени пенсии, които сж опредѣлени въ размѣръ до 500 л. месечно, съгласно чл. 16, алинея втора, и чл. 27, алинея втора, на закона отъ 1926 г.

Начиная отъ 1 априлъ 1932 г. пенсионеритѣ, които попадатъ подъ преходнитѣ три алинеи на настоящия членъ, преставатъ да получаватъ увеличението 10% по чл. 16, алинея последна, на закона отъ 1926 г.

Ревизията на пенситѣ се извършва служебно. Размѣртѣ на ревизиранитѣ пенсии започва отъ 1 априлъ 1932 г.

Пенсионеритѣ, които биха се възползували отъ облагитѣ на чл. 17, 22, 27 и 51 на настоящия законъ, сж длъжни да поискатъ ревизия съ заявление въ шесмесеченъ срокъ отъ влизане въ сила на закона. Ако сж пропуснали този срокъ, тия облаги, вмѣсто отъ 1 априлъ 1932 г., имъ се даватъ отъ датата на поискването“.

Въ края на алинея първа се прибавя: „а сжщо и пенситѣ за изслужено време по чл. 70 отъ сжия законъ“.

Въ алинея четвърта думата „удвоеното“ се замѣня съ думата „дареното“.

Въ алинея пета, следъ думитѣ „командуващи армии“, се прибавя „началникъ шаба на армията“.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Крумъ Кършовски.

**К. Кършовски (раб):** Г. г. народни представители! Когато въ миналитѣ заседания се гласува чл. 12, вие отказате да дадете право на пенсия следъ 15-годишна служба на едни хора, на едни чиновници, които иматъ най-тежка служба — на желѣзничаритѣ. Когато гласувахте чл. 14, вие направихте едно намаление на пенситѣ на всички пенсионери, отъ най-големия до най-малкия. Вие намалихте пенситѣ три пѣти: първи пѣтъ, като намалихте процента отъ 80 на 75; втори пѣтъ, като увеличихте годинитѣ отъ 10 на 15 и трети пѣтъ — като направихте намаление на пенситѣ съ 20%.

Г. г. народни представители! Когато вие съ вашето гласуване, на последния хамалинъ, на последния разсиленъ, на последния дребенъ служащъ намалихте пенсията съ 20% и на единъ човѣкъ, който получава 600 л. пенсия вие отнемате 120 л., тукъ вие покровителствувате най-големитѣ търтеи, най-големитѣ бюрократи, вие покровителствувате хора, които презъ всичкото време сж били лентяи.

**И. Лѣкарски (д. сг):** Какъ може такива изрази да се казватъ въ Парламента?

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** (Звъни) Отнемамъ Ви думата, г. Кършовски! Ще си оттеглите думитѣ!

**К. Кършовски (раб):** Кои думи? Азъ говоря за пенсионеритѣ.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Ще си оттеглите думитѣ! Ще трѣбва да разберете какъвъ езикъ трѣбва да държите!

**К. Кършовски (раб):** Азъ не говоря за личности, никого не съмъ обидилъ, азъ говоря общо.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Вие се намирате въ български Парламентъ и когато говорите, трѣбва да избирате думитѣ си! Разберете, че трѣбва да държите езикъ такъвъ, какъвто подобава на народенъ представителъ.

**К. Кършовски (раб):** Г. г. народни представители! Въ алинея пета на чл. 73 се казва така: (Чете) „Не подлежатъ така сжщо на намаление пенситѣ на всички пенсиониранни лица, които сж били: главнокомандуващи, началници шаба на действащата армия, командувачи армии, началници на дивизии, министри, първи председатели и главни прокурори на Върховния касационенъ съдъ и Върховния административенъ съдъ и председатели на Върховната смѣтна палата, независимо отъ числото на изслуженитѣ години и възрастта имъ“. Г. г. народни представители! Когато повикътъ на г. министъръ Стефановъ и на министъръ-председателя г. Мушановъ въ миналото заседание бѣше: „Имаме нужда отъ икономии, ако не ги направимъ отъ пенситѣ, рискуваме пенсионеритѣ да останатъ безъ пенсия“; когато вие отнехте на последнитѣ сиромаси, които получаватъ по 600 л. пенсия, по 240 л., азъ питамъ, по силата на какво на тия 50—60 души, които сж получавали въ миналото грамадни заплати, които днесъ иматъ палати въ София и които сж членове на разни акционерни дружества, нѣма да намалите пенситѣ? Отъ името на нашата парламентарна група азъ правя предложение алинея пета на чл. 73 да се изхвърли.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ престапитель г. Иванъ Лѣкарски.

**И. Лѣкарски (д. сг):** Г. г. народни представители! Въ алинея четвърта на чл. 73 има едно изключение отъ правилата, които се приеха по-рано. Изключението се състои въ това, че на пенсионеритѣ, които иматъ навършена 30-годишна служба, съ даренитѣ презъ време на войната, и иматъ възраст 65 години, пенситѣ имъ нѣма да се ревизиратъ. Азъ имамъ тукъ една молба на пенсионери, които сж на 70-годишна възраст или по-стари отъ 70 години, които, обаче, нѣматъ изслужени 30 години, но иматъ надъ 25 години. На тѣхъ остава да живѣятъ още нѣколко години. Тѣ сж едно малцинство. Тѣхнитѣ пенсия се изчисляватъ по размѣра на заплатитѣ отъ ония години, когато тѣ сж били минимални.Ето защо азъ мисля, че ще бѣде една справедливостъ, за тия пенсионери съ напреднала възраст, надъ 70 години, ако иматъ изслужени 25 години, заедно съ даренитѣ, да ги включите въ алинея четвърта, т. е. и на тѣхъ да не се ревизиратъ пенситѣ. Моето предложение се състои въ следното: следъ цифрата 30 да се прибавятъ думитѣ „и 25 години“, като предъ цифрата „65 години“ се прибавятъ думитѣ „респективно 70 години за ония, които иматъ 25 и повече години, заедно съ даренитѣ“.

Азъ бихъ молилъ г. министра да се съгласи съ това предложение, защото то е една справедливостъ за тия съ крайно напреднала възраст пенсионери, които сж много малко и имъ остава да живѣятъ малко.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

**Р. Василевъ (д. сг):** Г. г. народни представители! Ще трѣбва да направимъ едно малко изключение отъ тоя текстъ, като освободимъ отъ намаление и ревизиране пенситѣ на известни пенсионери, които иматъ малки пенсии и едва имъ достигатъ за прехрана презъ тѣхнитѣ старчески години. Визирамъ случаитѣ, когато пенсионеритѣ сж надъ 60-годишна възраст и чийто пенсия по настоящия законъ ще бѣдатъ намалени много, понеже иматъ малко години служба, ще бѣдатъ намалени съ по 1/33 за всѣка изслужена година въ по-малко отъ 33. Така, напр., на 60-

годишни пенсионери, които имат служба 15, 17 или 20 години, пенсията имъ ще трѣбва да бѣде намалена съ 18, 16, 13/33. Ако и пенсиятъ имъ сѣ малки, до 1.000 л., очевидно е, че намалението ще бѣде въ голѣмъ размѣръ и положението на такива пенсионери старци, надъ 60-годишна възраст, ще се влоши твърде много. Та нека направимъ едно изключение за такива пенсионери. Даже можемъ да го обусловимъ съ невъзможността на такива пенсионери да живѣятъ, ако имъ се намалятъ пенсиятъ, като кажемъ въ алинея 6, че се изключватъ отъ ревизия пенсиятъ на такива 60-годишни пенсионери, които получаватъ до 1000 л. месечно пенсия и нѣматъ други срѣдства за преживяване. Нека туримъ едно такова изключение за 60-годишни старци пенсионери, които сѣ останали само на пенсията си, а именно да не намаляваме пенсията имъ, защото и съ 200—300 л. да намалите пенсията имъ, ще ги направите нещастници.

**Министъръ С. Стефановъ:** Направете предложението.

**Г. Т. Данаиловъ (д. сг):** Много сж.

**Р. Василевъ (д. сг):** Не сж много. Въ комисията ще направимъ смѣтка.

**Министъръ С. Стефановъ:** Добре.

**Р. Василевъ (д. сг):** Може да го обусловимъ съ невъзможността на такива пенсионери да живѣятъ иначе.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Вѣрно е, че се намаляватъ пенсиятъ съ 1/33 за всѣка изслужена година въ по-малко отъ 33, но и сега за 15 години тѣ получаватъ 15/43. Така че нѣма да има голѣмо намаление.

**Р. Василевъ (д. сг):** Като го обусловимъ съ това, ако пенсионерътъ нѣма други срѣдства за живѣне, ще ограничимъ твърде много случаитѣ.

Дѣлжа да направя една бележка по протеста на нашия колега г. Кършовски, който той направи по отношение на ония пенсионери, чийто пенсия, споредъ алинея 4 на този членъ, не подлежатъ на намаление чрезъ ревизиране. И бивши председатели на Върховния касационенъ съдъ, и бивши главнокомандуващи, каквито сж генералитѣ Топчевъ и Тодоровъ, живѣятъ въ мизерия, а други отъ тѣхъ умрѣха...

**К. Кършовски (раб):** Иматъ палати.

**Р. Василевъ (д. сг):** Нѣматъ палати. Вие знаете, г. Кършовски, че има маа бивши министри, на които даваме пенсия, за да преживяватъ било тѣ самитѣ или тѣхнитѣ наследници, защото сж останали въ мизерия. По изключение може нѣкои отъ тѣхъ да иматъ палати, но недейте смѣта, че тѣзи хора, които сж ръководили съдбинитѣ на страната ни, не трѣбва да бждатъ поставени въ едно положение, което да поощри тия, които сж дошли на тѣхно мѣсто, да пренесатъ повече данъ на своето отечество. Не бива да се прави демагогия.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители! Азъ приемамъ бележитѣ, които се правятъ тукъ, да бждатъ разгледани въ комисията. Дѣлжа, обаче, да отговоря на нѣкои бележки, които се правятъ по алинея 5 отъ чл. 73, където е изразено вниманието, което държавата дължи къмъ известни хора, единици, които сж взели участие въ политическото и обществено строителство на страната. Нито бившиятъ главнокомандуващъ генералъ Жековъ има палати — знаемъ въ каква мизерия живѣе — нито други нѣкои лица, които се визиратъ въ тия малки изключения. Останалитѣ, ако сж военни лица, сж надъ 70 години. Касае се за едно внимание, което държавата и Парламентътъ дължатъ къмъ тия хора. Ние сме имали куража да поставимъ тая алинея въ чл. 73, съ която именно се иска да се прояви това внимание, което тѣ заслужаватъ напълно.

**К. Кършовски (раб):** (Казва нѣщо)

**Министъръ С. Стефановъ:** Тукъ попадатъ съдии отъ Касационния съдъ, попадатъ и съдии отъ Административния съдъ — това сж все хора на доста напреднала възраст.

**А. Бояджиевъ (раб):** Пенсиятъ отъ 600 л. ги намалявате, а тия голѣми пенсия не ги намалявате. Ето къде е мистѣта ни. Дребнитѣ пенсионери не живѣятъ ли въ мизерия?

**Р. Василевъ (д. сг):** Въ Франция на такива заслужили хора даватъ милиони.

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители. Голѣма грѣшка се прави, като се смѣта, че малкитѣ пенсия, или по-право пенсиятъ на чиновници, които сж заемали ниски длѣжности, се намаляватъ съ тия проценти, за които приказваме. Намаляватъ се пенсиятъ на хора, които сж заемали високи длѣжности презъ последнитѣ години. Тия, които презъ последнитѣ 15 години сж заемали ниски длѣжности, едвали се засѣгатъ. Напр. единъ фелдфебелъ отъ армията се засѣга съ 4%. Засѣгатъ се само ония пенсионери, които сж използвали чл. 15 на закона отъ 1926 г.

**К. Кършовски (раб):** Не знамъ дали сж вѣрни смѣтитѣ Ви.

**Министъръ С. Стефановъ:** Азъ поддържамъ, че сж вѣрни, защото въ изчисленията, които сме правили, се обхващатъ повече минали изслужени години. Трѣбва да се разбере, че се ревизиратъ пенсиятъ на тѣзи пенсионери, на които пенсията е била изчислена въз основа на последнитѣ 6 прослужени години, когато сж вземали по-високи длѣжности и сж получавали по-голѣми заплати. При ревизията на тия пенсия ние се връщаме назадъ още 9 години. Пенсионери, които не сж правили скокове, а сж вървѣли последователно, въ никой случай не могатъ да бждатъ засѣгнати много. Споредъ законопроекта, както бѣше внесень първоначално, имаше случаи, гдето малкитѣ пенсия се увеличаваха съ 5—10%.

**К. Кършовски (раб):** Вмѣсто 6 години, правите ги 15, увеличавате годинитѣ на 33, намалявате срѣдната аритметична, намалявате и базата на 75% — ето отъ къде идватъ намаленията.

**Министъръ С. Стефановъ:** Казахъ, че намалението е за тия, които сж правили скокове, и презъ последнитѣ нѣколко години сж заемали голѣми длѣжности.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има едно предложение...

**Министъръ С. Стефановъ:** Г. председателю! Нека всички предложения се разгледатъ въ комисията.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Г. Кършовски! Съгласни ли сте?

**К. Кършовски (раб):** Не съмъ съгласенъ, искамъ да се гласува.

**Министъръ С. Стефановъ:** Който настоява, да се гласува.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитѣ представители приема предложението на народния представител г. Крумъ Кършовски, моля, да вдигне ръка. Малцинство. Събранието не приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 73 тѣй, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство. Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете).

„Чл. 74. При ревизията на пенсиятъ по предшествуващия членъ основата и сумитѣ за последнитѣ 15 изслужени години се опредѣлятъ по начинъ, указанъ въ чл. 14 и 15, като за длѣжноститѣ, изпълнявани преди зѣвеждането на таблици за заплати, не се държи смѣтка за образователенъ и служебенъ цензове, съ изключение на длѣжноститѣ, които сж показани въ две и повече категории, въ който случай тѣ се взематъ въ тази категория, за която сж изпълнени предвиденитѣ условия въ таблицитѣ за заплатитѣ или въ бюджетитѣ на учрежденията.

Опредѣлянето на сумитѣ за последнитѣ 10 години се извършва отъ комисии, броятъ и съставътъ на които се опредѣлятъ въ наредбата, предвидена въ забележката на чл. 15“.

Въ втората алинея думитѣ „10 години“ ставатъ „15 години“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който от г. г. народните представители приема чл. 74 тъй, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** (Чете).  
„Чл. 75. От 1 април 1932 г. до ревизирането пенсионеритъ, съ изключение на тия по алинея пета на чл. 73, продължават временно да получават определенитъ имъ до тая дата пенсия съ 20% пенсия. Следъ ревизирането разликата между новоопределената и получената пенсия се събира отъ пенсионното отдѣление или се доплаща на пенсионера безлихвено“.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

**И. Лѣкарски (д. сг.):** Азъ мисля, г. министре, че чл. 75 трѣбва да се попълни въ смисълъ, че не подлежатъ на намалението съ 20% пенсиятъ 500 л. месечно — нормата, която приехме за минималната пенсия.

**Докладчикъ Н. Йотовъ (з):** Въ алинея шеста на чл. 73 е предвидено това.

**И. Лѣкарски (д. сг.):** Ако го има, добре.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Константинъ Русиновъ.

**К. Русиновъ (раб):** Г. г. народни представители! Въ чл. 75 се казва, че докато се извърши ревизирането на пенсиятъ, тѣ ще се получаватъ съ намаление 20%, а следъ ревизирането разликата между новоопределената и получената пенсия се събира отъ пенсионното отдѣление или се доплаща на пенсионера безлихвено. Ние сиѣтаме, че ревизирането на пенсиятъ ще продължи доста време. Знаемъ какъ вървятъ бавно работитъ въ разнитъ комисии, които ще бждатъ натоварени съ ревизиране пенсиятъ. То може да отиде съ месеци и съ години. Питамъ: какво ще правятъ ония пенсионери, които получаватъ малки пенсии и на които ще се удържатъ по 20% въ едно продължително време — година — две или може би три? И после, ако се намѣри, че погрѣшно сѣ задържани тия 20%, ще трѣбва да имъ се връщатъ надвзетитъ суми безъ лихви — единъ видъ ще сключимъ отъ тѣхъ заемъ за година, две или три и следъ туй ще имъ върнемъ безъ лихва тоя заемъ. Това ще стане за смѣтка на гладуването на тия пенсионери презъ всичкото това време.

Ето защо азъ смѣтамъ, че тукъ нѣма защо така да се постѣпва. Отъ името на нашата група правя предложение чл. 75 да добие следната редакция: „Върху пенсия до 3,000 л. месечно не се прави никакво намаление 20%. Считаюки, че това наше предложение е справедливо, моля да се гласува.“

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Има думата г. министрътъ на финанситъ.

**Министръ С. Стефановъ:** Г. г. народни представители! Азъ по начало приемамъ бележката, но не може да бжде приета така, както се предлага. Въ комисията ще трѣбва да се промѣни. Може за по-малкитъ пенсии намалението да бжде съвършено малко, а нѣкои пенсии даже да не се намаляватъ. За пенсия до 500 л. и безъ туй е казано, че нѣма да се прави намаление.

**Р. Василевъ (д. сг.):** А за другитъ категории — съответно съ намаленията.

**Д. Дрънски (д):** (Къмъ К. Русиновъ) Буржоазия, буржоазия, ама вслушва се въ вашитъ искания!

**Министръ С. Стефановъ:** Азъ не мога да се противопоставя на едно искане, въ което има смисълъ.

**Нѣкой отъ земледѣлцитъ:** Тѣ сега ще изключатъ Русинова!

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Предложението на г. Русинова ще отиде въ комисията.

**К. Русиновъ (раб.):** Съгласенъ съмъ.

**Председателстващ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народните представители приема чл. 75 така, както се до-

кладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.**

**Р. Василевъ (д. сг.):** Г. г. народни представители! По-край грижитъ за пенсиониране на държавнитъ служители отъ редъ години се говори и за стабилизиране положението, за пенсионирането на едни служители, които работятъ въ обществени учреждения горе-долу като държавнитъ. Това сѣ служители при кооперативнитъ сдружения. Общо за всички засега е невъзможно да се направи това, но за служителитъ при едни отъ тѣхъ, които иматъ единъ естественъ покровителъ, единъ естественъ центъръ, около който се групиратъ, а именно онѣзи, които членуватъ при Българската централна кооперативна банка и, обединени, образуватъ съ своитъ сръдства този институтъ, може да се тури начало. И азъ ще моля г. министра на финанситъ да се съгласи да тури това начало, за да стабилизираме тѣзи учреждения, които за въ бждеще ще има да играятъ голѣма роля. Всички кооперативни организации, които членуватъ въ Централната кооперативна банка и внасятъ въ нея дѣловъ капиталъ, могатъ да образуватъ при нея единъ фондъ, отъ който да се даватъ пенсии на тѣхнитъ служители срещу вноски отъ кооперативнитъ учреждения, при които тѣ работятъ — това ще се урегулира съ единъ правилникъ — и по този начинъ, подъ контрола на държавата, на министра на финанситъ, да се постави началото за стабилизиране положението и на тѣзи чиновници, за да могатъ и самитъ кооперативни организации да бждатъ стабилизирани.

Има голѣмо значение днесъ да бжде стабилизирано положението на чиновницитъ въ популярнитъ банки; въ потребителнитъ кооперации, въ производителнитъ кооперации — въ много отъ които работятъ по 20, 30, 50 чиновника — да могатъ и тѣзи хора, като изслужатъ известно число години и презъ това време отдѣлятъ отъ своитъ сръдства вноски, а и самото учреждение, при което работятъ, ги подпомага, да разчитатъ, че когато навършатъ 50—60-годишна възраст, ще иматъ една пенсия, съ която ще бждатъ осигурени тѣхнитъ старини. Сами, по своя инициатива, безъ надлежна помощ на държавата, тѣ мжно могатъ да го направятъ. Кооперациитъ, които сѣ членове на Българската централна кооперативна банка, ще внасятъ вноскитъ за пенсия на своитъ чиновници тамъ; ще може подъ нейния непосредственъ контролъ да се учреди единъ такъвъ фондъ, още повече, че при нея, както знаете, сѣ застрахователнитъ фондове, контролата на застрахователнитъ дружества и разнитъ посмъртни каси, каквито съществуватъ при нѣкои кооперативни учреждения.

Та, ще моля почитаемото Народно събрание да се съгласи следъ чл. 75 да се прибави новъ чл. 75-а съ следното съдържание: (Чете) „При Българската централна кооперативна банка се създава отдѣленъ пенсионенъ фондъ, отъ който ще бждатъ пенсионирани както служителитъ на сѣщата банка, така и всички служители при кооперативнитъ сдружения, които сѣ членове на Българската централна кооперативна банка.“

Образуването, организирането и използването сръдствата на фонда, както и условията за добиване пенсия отъ сѣщия фондъ, ще се уреди съ правилникъ на банката, утвърденъ отъ министра на финанситъ“.

**А. Капитановъ (з):** То трѣбва да се обобщи — да засегне и служителитъ при кооперациитъ, кредитирани отъ Българската земеделска банка. Не можемъ да раздѣляме кооперациитъ на категории.

**Министръ С. Стефановъ:** Нѣма, нѣма!

**А. Капитановъ (з):** Азъ съмъ за предложението, ако се обобщи — да засегне и служителитъ при кооперациитъ, кредитирани отъ Земеделската банка.

**Р. Василевъ (д. сг.):** Не е възможно това, защото въ много земеделски кооперации служителитъ служатъ доброволно — не имъ се плаща възнаграждение. По отношение тия кооперации разрешението на въпроса е мжно, защото тѣ сѣ още слаби и мжно можете да ги ангажирате да плащатъ вноски.

**А. Капитановъ (з):** Всѣки е съгласенъ да му се удържа отъ заплатата, за да получава пенсия.

**Р. Василевъ** (д. ст): Азъ искамъ само тая идея да се прокара въ законопроекта.

**А. Капитановъ** (з): Навсѣкѣ има въ кооперациѣ платени служаци.

**Д-ръ Г. М. Димитровъ** (з): Не би било зле, ако се организира единъ кооперативенъ пенсионенъ фондъ, но не само за служителитъ въ кооперациѣ, членуващи въ Централната кооперативна банка, а за всички кооперативни учреждения. И споредъ мене тия служители иматъ по-голямо право на пенсиониране, защото тѣ работятъ много повече, отколкото се работи въ държавнитъ и други учреждения, и тѣ съ удоволствие биха приели да внасятъ вноски.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

**Министъръ С. Стефановъ**: Г. г. народни представители! Предложението, което се прави отъ г. Ради Василевъ, засѣга, тъй да се каже, единъ съвършено особенъ въпросъ. То, както се формулира, има характеръ повече на едно пожелание, а въ законитъ пожелания не могатъ да се прокараватъ. Въ всѣки случай, нека въпросътъ бѣде обсъденъ въ комисията. Но отдѣлянето на единъ отдѣленъ пенсионенъ фондъ за служителитъ въ кооперативната банка не може да стане, тъй като дветъ банки, а главно Земледѣлската, подсилватъ фонда — едно, защото чиновницитъ въ тѣхъ сѣ много и друго, защото получаватъ голѣми заплати, върху които се правятъ и голѣми удържки. Този въпросъ, повдигнатъ така инцидентно, мжчно може сега да бѣде разрешенъ. Той е въпросъ на бъдещето. Днесъ-за-днесъ, обаче, тия две банки не могатъ да бждатъ отдѣлени отъ фонда. Изключение се прави само за Народната банка, която си съществува по специаленъ законъ и която има спогодба съ държавата.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): Г. Василевъ! Вашето предложение засѣга една нова материя, която е разисквана на първо четене. Трѣбва да е разисквано по нея на първо четене, за да отиде въ комисията.

**Р. Василевъ** (д. ст): Въ комисията може да се обсъди.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): Съвсемъ нова материя е.

**Министъръ С. Стефановъ**: Нека отиде въ комисията, нѣма значение.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): Трѣбваше да се разгледа на първо четене. Това е съвсемъ нова материя.

**Г. Говедаровъ** (д. ст): Нека отиде въ комисията.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Глава IX.

Чл. 76. При фонда за пенсиитъ за изслужено време се учредява посмъртна каса“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 77. Членове на касата сѣ личнитъ пенсионери, които получаватъ пенсия отъ фонда за пенсиитъ за изслужено време“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 78. Целта на касата е да дава еднократна посмъртна помощ, въ размѣръ 5.000 л., на наследницитъ на починалъ членъ.“

Помощта се отпуска съ заповѣдъ отъ министра на финанситъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 79. Срѣдствата на касата сѣ: а) удържка отъ пенсията на всѣки личенъ пенсионеръ; б) лихви отъ капиталъ на посмъртната каса и в) помощи, дарения и други“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

Чл. 80. Капиталътъ на касата се влага само въ държавни кредитни учреждения на олихвяване“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 81. Посмъртната каса се управлява отъ Дирекцията на държавнитъ дългове, подъ контрола на министра на финанситъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 82. За службата на касата ще се изработи особенъ правилникъ, одобренъ отъ министра на финанситъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Глава X.

Последни разпореджания.

Чл. 83. За прилагането на настоящия законъ ще се изработи правилникъ, одобренъ отъ Министерския съветъ и утвърденъ съ указъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 84. Никоя отъ разпоредбитъ на тоя законъ не може да бѣде отмиънена или замѣнена, освенъ съ новъ законъ за пенсиитъ за изслужено време или съ специаленъ законъ за измѣнение и допълнение на настоящия законъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема.

**Докладчикъ Н. Йотовъ** (з): (Чете)

„Чл. 85. Всички закони, които противоречатъ на настоящия законъ, се отмиъняватъ“.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Събранието приема. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Съобщавамъ на народното представителство, че въ бюрото на Камарата сѣ постѣпили следнитъ законопроекти:

1. Отъ министъръ-председателя — законопроектъ за търговия съ зърнени храни и за покриване загубитъ отъ храноизноса. (Вж. прил. Т. I, № 105)

2. Отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве — законопроектъ за разрешаване на Дръновската градска община да склучи заемъ. (Вж. прил. Т. I, № 106)

3. Отъ министра на търговията, промишлеността и труда — законопроектъ за приемане дарението и изпълнението на завещанието на Димитъръ А. Ценовъ, отъ гр. Свищовъ. (Вж. прил. Т. I, № 107)

Тѣзи законопроекти ще бждатъ отпечатани, раздадени на г. г. народнитъ представители и поставени на дневенъ редъ.

Пристѣпваме къмъ разглеждане на точка шеста отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за отстъпване на мѣсто отъ държавния санаториумъ „Фердинандъ I“, при с. Искрецъ, на фонда „Обществени осигуровки“, за построяване на санаториумъ за гръдоболни. Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

**Замѣстникъ-секретаръ Б. Мелнишки** (нац. л): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него. Вж. прил. Т. I, № 102).

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Който отъ г. г. народнитъ представители приема на първо четене законопроекта за отстъпване на мѣсто отъ държавния санаториумъ „Фердинандъ I“, при с. Искрецъ, на фонда „Обществени осигуровки“, за построяване на санаториумъ за гръдоболни, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

**Министъръ Г. Петровъ**: Моля, законопроектътъ да се гласува, по спешностъ, и на второ четене.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Който отъ г. г. народнитъ представители приема предложението на г. министра на търговията, промишлеността и труда, законопроектътъ да бѣде вотиранъ, по спешностъ, и на второ четене, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Замѣстникъ-секретарь Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

### „ЗАКОНЪ“

ва отстъпване на мѣсто отъ държавния санаториумъ „Фердинандъ I“, при с. Искрецъ, на фонда „Обществени осигуровки“, за построяване на санаториумъ за гръдоболни.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема заглавието на законопроекта така, както се прочете, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се да се отстъпи мѣсто отъ дворното такова на държавния санаториумъ „Фердинандъ I“, при с. Искрецъ, на фонда „Обществени осигуровки“, за да си построи собствено здание за санаториумъ за гръдоболни, осигурени при него, върху квадратура около 640 кв. м.“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Г. Петровъ: Г. г. народни представители! Предлагами въ текста на чл. 1 да се направи следното измѣнение: въ петия редъ думитѣ „осигурени при него“ да се заличатъ, и въ края на сѣщия членъ да се прибави нова алинея съ следното съдържание: „Въ този санаториумъ ще се приематъ само осигурени при фонда болни“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема предложенитѣ отъ г. министра на търговията, промишлеността и труда поправка и прибавка къмъ чл. 1 отъ законопроекта, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 1 така, както се докладва, съ поправката и прибавката, предложени отъ г. министра и приети отъ Събранието, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

„Чл. 2. Фондътъ „Обществени осигуровки“ ще построи на отстъпеното мѣсто санаториумъ, снабденъ съ нужната отоплителна, водна и електрическа инсталация, обзаведенъ съ леглата и мобилировката и ще го предаде на управлението на държавния санаториумъ „Фердинандъ I“, който по-нататъкъ поема задължението за всички административни, домакински, лѣчебни и др. разноси, за храненето, гледането, лѣкуването и пр. на изпратенитѣ и настанени въ санаториума осигурени болни“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 2 така, както се прочете, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

„Чл. 3. Фондътъ „Обществени осигуровки“ се задължава да плаща за всѣки осигуренъ боленъ въ санаториума по 40% отъ опредѣлената отъ Дирекцията на народното здраве такса за лѣкуване въ държавнитѣ санаториуми за гръдоболни.

Освенъ тази такса, фондътъ „Обществени осигуровки“ се освобождава спрямо държавния санаториумъ „Фердинандъ I“ отъ всѣкакви други задължения, било относително болнитѣ, било за поддържане зданието, леглата и мобилировката. Фондътъ „Обществени осигуровки“, заедно съ Дирекцията на народното здраве, упражнява контролъ върху лѣкуването, храненето, гледането на болнитѣ осигурени“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 3 така, както се прочете, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-секретарь Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

„Чл. 4. Мѣстото, което се отстъпва на фонда „Обществени осигуровки“, е въ южната крайнина на боровата горичка, надъ санаториума на военно-болнитѣ.

Настоящиятъ законъ влиза въ сила отъ деня на публикуването му въ „Държавенъ вестникъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема чл. 4 така, както се прочете, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Да поздравимъ г. министра за тази хубава идея, ама желаемъ часъ по-скоро да се реализира.

Министъръ Г. Петровъ: Кредитътъ е предвиденъ въ бюджета на фондоветѣ и тази година още ще може да пристѣпимъ къмъ осъществяването ѝ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Тогава добре!

Н. Пждаревъ (д. сг): Да се построи така скоро, както скоро се гласува законопроекта.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ разглеждане на точка седма отъ дневния редъ — първо четене на законопроекта за разрешаване на Столичната община да сключи вътрешенъ лотариевъ заемъ отъ 300.000.000 л.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Нѣма кворумъ вече — само 35 души присѣдствуватъ.

С. Мешановъ (д. сг): Ще има само разискване.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь А. Кантарджиевъ (л): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 101)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Народното събрание е сезирано съ единъ законопроектъ за разрешаване на Столичната община да сключи вътрешенъ лотариевъ заемъ въ размѣръ на 300 милиона лева. Както знаете отъ мотивитѣ, срѣдствата на този заемъ трѣбва да послужатъ за доизкарване на водопровода „Рила—София“, а сѣщо и за разширението на водопроводната мрежа въ самия градъ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Много пари погълна този водопроводъ!

Г. Каназирски (д. сг): Съгласно чл. 5 отъ закона за строежа на водопровода „Рила—София“, срѣдствата се черпятъ отъ фонда, образуванъ съгласно чл. 13 и чл. 13-а отъ закона за общинския налогъ за заеми на общини за водоснабдяване, електроснабдяване и благоустройство, отъ кредититѣ, предвидени въ редовния или извънредния общински бюджети, отъ произведението на заемъ, външенъ или вътрешенъ, който би се сключилъ за водопровода, и най-после отъ допълнителни такси върху водата или електрическата енергия.

Понеже до сега отпусканитѣ срѣдства не сѣ достатъчни, понеже постѣпленията отъ фонда „Общински налогъ“ въ размѣръ на 40—50 милиона лева напоследъкъ сѣ намалени значително, поради намаляване размѣра на вноситѣ мита, а пъкъ строежитѣ върви въ по-бързъ темпъ, ясно е, че на Столичната община сѣ нуждни срѣдства, за да изплати строежитѣ, работитѣ, които се извършватъ и да не се злоупостави по отношение предприемача, който поради спирането на плащанията, може да спре по-нататъшния строежъ.

При това положение, трѣбва да се оцени кое е възможно да се направи и, преценявайки точно нуждитѣ на софийското водоснабдяване, да си кажемъ тукъ думата дали е желателно да поощраваме Софийската община да се впусне въ емитирането на единъ такъвъ лотариевъ заемъ — за който не се знае и мѣчно може да се предположи дали той ще бѣде реализиранъ — или да се препорѣча на Софийската община да бѣде по-скромна въ своя строежъ сега, като не чрезъ срѣдства, търсени по пътя на единъ вътрешенъ заемъ, а чрезъ срѣдства, които да се потърсятъ отъ държавнитѣ банки, заплати само най-необходимото — плащанията по строежа — а разширението на водопроводната мрежа се остави да бѣде реализирано съ редовнитѣ срѣдства на бюджета на общината.

Известно ви е, г-да, че финансовото положение на Софийската община не е особено благоприятно. Поради инфлацията външнитѣ заеми, които тя има да плаща, се възкачватъ на много стотици милиона лева. Върху Со-

\*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 102.



фийската община тежи единъ заемъ отъ 35.000.000 латни лева, сключенъ въ Берлинъ при Берлинеръ-Ханделсгезелшафтъ въ 1906 г., и другъ заемъ отъ 15.000.000 латни лева, сключенъ въ Виена при Феркерсъ-Банкъ въ 1910 г. Досега общината е успѣла да уреди въпроса за валоризацията само по отношение на втория заемъ, но не и по отношение на първия. Портюритъ на титритъ отъ тоя заемъ сѣ особено непреклонни. Споредъ преценката на вещи лица, даже ако този въпросъ бѣде разрешенъ въ най-благоприятенъ смисълъ, тѣзи заеми пакъ ще обременятъ Софийската община съ единъ дългъ отъ 700—800 милиона лева. Върху Софийската община тежатъ освенъ това и 22.000.000 французки франка дългъ по договора за мораториумъ, даденъ на българското правителство отъ кредиторитъ французи и белгийци; този дългъ е въ връзка съ трамвантъ, освѣтлението и т. н. Како прибавимъ къмъ това още и обстоятелството, че Софийската община дължи и ще задължни къмъ фонда „Общински налози“ около 700 милиона лева, ясно следва, че заедно съ други още висши дългове задълженията на тази община се увеличаватъ на 2 милиарда лева.

Ето защо налага се голѣмо внимание и по-голѣма скромностъ при поемането на нови задължения отъ страна на Софийската община. Бюджетътъ на тази община фактически е въ размѣръ на 300.000.000 л. Наистина на книгата той е 430 милиона лева, но отъ тази цифра ще трѣбва да спаднемъ минимумъ 120 милиона лева, които сѣ оборотни суми. Отъ трамвантъ се печели твърде малко, макаръ че тѣ фигуриратъ въ бюджета на общината съ около 90 милиона лева.

**А. Кантарджиевъ (д):** 110 милиона лева.

**Г. Каназирски (д. ср):** Но колко е печалбата? Тя е много малка — около 20 милиона лева.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Когато се говори за бюджетъ, говори се за приходи и разходи. Ако бюджетътъ е реаленъ, приходътъ е толкова, колкото е писанъ. Въ реаленъ бюджетъ не се пише печалба.

**Г. Каназирски (д. ср):** Азъ намирамъ, че при този бюджетъ, при днешнитъ такси и разходи, платежната способностъ на Софийската община е намалѣла твърде много, и затова позволявамъ си да препорѣчамъ по-голѣма скромностъ при поемането на нови задължения отъ нейна страна. Въмѣсто да поосиримъ Софийската община да се впусква въ емитирането на единъ лотарийенъ заемъ отъ 300 милиона лева — за който, при днешната стагнация и при недовѣрието, което съществува въ публиката, не може да се знае какъвъ резултатъ ще даде — позволявамъ си да препорѣчамъ да се потърсятъ срѣдства, и то въ размѣръ на 100—120 милиона лева, колкото приблизително сѣ нуждни само за да се доизкара водопроводътъ, да се докара водата до София.

При това положение ще трѣбва да се съкратятъ известни разходи като не особено необходими за момента Така, напр., предвижда се постройка на електрическа централа въ Мала-църква. Разходитъ за тази централа, която, споредъ сведенията на вещи лица, ще струва около 20 милиона лева, плусъ нови 20 милиона лева за далекопроводъ, биха могли до голѣма степенъ да се съкратятъ. Въ строежа на Софийския водопроводъ сѣ предвидени две електрически централи за използване на водната сила — една при Симеоново и другата при Мала-църква. Централата при Симеоново сега е съ капацитетъ 1.000 конски сили, а е разчетено да достигне 8.000 конски сили. Нейното построяване е за препорѣчване, защото ще достави на Софийската община голѣмо количество електрическа енергия. А споредъ спогодбата между общината и Себийонъ отъ 1926 г., общината ще има възможностъ да пласира около 22 милиона киловати часа, които ще й дадатъ приходъ около 26 милиона лева. Обаче централата въ Мала-църква е твърде далечъ и постройката на единъ далекопроводъ ще струва 20 милиона лева. Проектира се тази централа съ 6.000 конски сили, отъ които Софийската община е длъжна да даде 2.000 конски сили на Самоковската община като компенсация за взетата вода. Централата може да се построи само за 2.000 конски сили и ще струва въ такъвъ случай 7—8 милиона лева. Но да се строи далекопроводъ и да се изгражда цѣлата електрическа енергия въ гр. София, когато нѣма да може да бѣде пласирана, това би било излишенъ разходъ, който въ този моментъ само ще затрудни строежа на Рилския водопроводъ.

Не ще се спирамъ по-надълго върху тѣзи подробности. Ще спомена само, че твърде много се съмнявамъ дали

та гъвъ заемъ, въ размѣръ на 300 милиона лева, ще може да се пласира. Да не забравяме, г. г. народни представители, участъта на народния 6½% заемъ отъ 1921 г. Той можѣ тогава да се пласира само въ размѣръ на 140 милиона лева, при оъзи голѣмъ боллужъ на пари. Днешното положение на недовѣрие и на стагнация е много по-лошо отъ онова въ 1921 г. Този заемъ отъ 1921 г. днесъ се котира по 65 л. за 100 номинални лева — толкова плащатъ хората на пазара, т. е. като купуватъ отъ този заемъ по 65 л. за 100 номинални, при 6½% лихва, тѣ търсятъ 10% лихва за паритѣ си, които даватъ. Същевременно облигациитъ отъ народния заемъ при тиражъ се заплащатъ съ 20 л. премия на 100 номинални лева, която премия почти се равнява на печалбитъ, които е предвидено да се дадатъ за този новъ заемъ на Софийската община въ форма на лотарийни печалби, само че сѣ разпредѣлени на много по-малки печалби. Безъ съмнение: това е и въпросъ на психология, и азъ не съмъ особено вещь по възможноститъ за пласиране на лотарийни заеми и по въпроса, доколко тѣ привличатъ публиката; обаче, сравнявайки брутото премия, която се предвижда при лотарийния заемъ, съ премията 20%, плащана за всѣха облигация отъ народния заемъ, виждамъ, че и при двата заема се получава почти една и съща цифра. И отъ обстоятелството, че народниятъ заемъ отъ 1921 г. днесъ се котира по 65 л. за 100 номинални, може да се тегли заключението, че и съдбога на този новъ заемъ ще бѣде същата; или че, ако се намѣрятъ известенъ брой купувачи, които по една или друга причина ще взематъ облигация отъ този заемъ, скоро неговиятъ курсъ на свободния пазаръ ще падне. Въобще, мѣкамо ще бѣде да се пласира този заемъ. Имайте предъ видъ, че се касае за заемъ, който се емитира при курсъ 100% — следователно, нѣма никаква отстъпка при емитирането за купувачитъ — и че освенъ това лихвата е 8%.

Приключвайки, ще си позволя да изкажа още една препорѣка. Държавата е ангажирана въ значителенъ размѣръ, чрезъ гаранцията, която е поела, въ всички заеми, които днесъ тежатъ върху Софийската община. И двата външни заеми въ злато, които ви споменахъ, сѣ гаранции отъ държавата. Отъ друга страна, фондътъ „Общински налози“ сѣ блокира за цѣли десетилѣтия, а може би и за повече време само въ полза на Софийската община, а той би трѣбвало да служи за водоснабдяването, благоустройството, снабдяването съ освѣтление и пр. не само на Софийската община, а изобщо на общинитъ въ цѣла България; следователно, всички останали населени мѣста въ България правятъ жертва за единъ периодъ отъ 10—15 години въ полза на Софийската община. При това положение смѣтамъ, че Народното събрание би могло да се намѣси въ стопанисването на това предприятие, което се нарича „Софийски водопроводъ“. Презъ 1927 г. Народното събрание прие единъ законъ за общинскитъ стопански предприятия. Цѣльта на този законъ бѣше, наредъ съ освобождаването на тия предприятия, които въ много случаи иматъ търговски характеръ, отъ тѣснитъ рамки, които имъ налага при тѣхното манипулиране законътъ за бюджета, отчетността и предприятията, да се даде на тѣзи общински сервиси, които могатъ да иматъ комерчески, търговски характеръ, една по-голѣма еластичностъ, за да могатъ тѣ да представляватъ истински доходни предприятия за общинитъ, тъй както на много мѣста на Западъ такива предприятия сѣ станали доходни предприятия. Безъ съмнение, да търсимъ особено голѣми доходи отъ такива сервиси сега е още преждевременно. Когато правимъ тѣзи сравнения съ Западъ, ние не трѣбва да изпущаме изъ предъ видъ, че нѣкои отъ тѣзи стопански предприятия на Западъ съществуватъ отъ цѣли столѣтия, амортизирани сѣ до нула, освенъ това и културнитъ нужди на хората тамъ сѣ съвсемъ други — и консомацията на вода, и консомацията на електрическа енергия е много по-голѣма, отколкото у насъ.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Извинете, г. Каназирски.

Г. г. народни представители! Частъ е 8. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да продължи заседанието до изчерпване. . .

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** До свършване на тая точка отъ дневния редъ — до приемането на настоящия законопроектъ.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** . . . именно, до изчерпването на точка седма отъ дневния редъ — приемане на първо четене законопроекта за разрешение на Столичната община да сключи вътрешенъ лотарийенъ заемъ отъ 300.000.000 л., моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Продължете, г. Каназирски.

**Г. Каназирски (д. сг):** Прочее, казвамъ, че такива голѣми печалби мѣчно би могло да се очакватъ отъ нашитѣ общински стопански предприятия. Но все пакъ, препоръчвайки ги за нашитѣ общински сервиси, трѣбва да се наредятъ така, што по възможностъ да бждатъ най-рентабилни, да даватъ сравнително по-голѣми приходи, които да отиватъ за тѣхното разширение или за амортизация на заемитѣ, които сѫ сключени за тѣхнитѣ строежи. Азъ не съмъ отъ тѣзи, които очакватъ отъ това общинско стопанско предприятие на Софийската община нѣкои особено голѣми печалби, които могатъ да се използватъ за други общински нужди, особено при наличността на едно такова задължение близо отъ 1 милиардъ за постройка на единъ водопроводъ, ясно е, обаче, че трѣбва да се направи всичко, за да може този милиардъ по възможностъ най-добре да се рентири. Научихъ, за моя изненада, че въ миналото Софийскиятъ общински съветъ се е занимавалъ съ въпроса за образуването на общински стопански предприятия, обаче всички партии единодушно се съгласили, че нѣма нужда да се правятъ общински стопански предприятия въ Софийската община. Не мога да се съглася нито съ моитѣ другари по партия, нито съ другитѣ, защото азъ имамъ най-напредъ личенъ опитъ, а имамъ сѣщо и наблюдения за развитието на стопанскитѣ предприятия въ други градове извънъ Бургазъ. Трѣбва да ви кажа, че въ Варна отъ 3 или 4 години функционира общинско стопанско предприятие „електроснабдяване“, което отъ деня на превръщането на този сервизъ въ общинско стопанско предприятие функционира великолепно. Дотогава не е било възможно да се установи кой какво дължи. При създаването на предприятието установило се е, че маса хора, и то заможни, сѫ дължели грамадни суми. Сега всичко е ликвидирано, всичко е поставено въ редъ и предприятието функционира като едно добре ръководено търговско предприятие и окуражава всички други общински дейтели, които се интересуватъ повече отъ общинскитѣ работи, за да го имитиратъ.

Въ Бургазъ водоснабдяването, канализацията и събирането на сметъта сѫ отдѣлени въ общинското предприятие, което функционира отлично вече година и половина. Въ Плевенъ водоснабдяването, колкото има канализация, събирането на сметъта и т. н. сѣщо така сѫ въ отдѣлно стопанско предприятие. Голѣмъ брой общини сѫ превърнали общинскитѣ аптеки въ общински предприятия. Само въ София, не зная защо, тия колеги общински дейтели намиратъ, че е по-добре да се върви така, както е вървѣло досега, като смѣтатъ, че чрезъ директната намѣса на общинскитѣ съветници, кметове и помощници кметове, могатъ да се стопанисватъ тия сервиси толкова добре, както и въ едно отдѣлно общинско стопанско предприятие. Азъ се съмнявамъ въ това.

**Г. Г. народни представители!** Отсега нататкъ ние ще имаме често смѣни на управлението и вѣроятно не ще имаме вече хомогенно управление на общинитѣ и на държавата. При честитѣ смѣни мѣчно ще могатъ тия общински дейтели, които ще заематъ мѣста на кметове и помощници кметове, да се ориентиратъ достатъчно бързо въ сѣщността на сервизитѣ. Много често тѣ съ идването си ще внасятъ новаторство, или ще търсятъ удовлетворение на известни желания, които тѣ може би смѣтатъ за съвсемъ справедливи, но които при едно пълно и основно проучване на работата ще се окажатъ, че сѫ вредни за самия сервизъ. Едно стопанско предприятие, което се ръководи отъ директори, които, предполага се, стоятъ дълги години начело на предприятието, въ което има стабилитетъ на служащитѣ, който е много по-голѣмъ отъ стабилитетъ на обикновенитѣ общински служащи; въ което ще има точно опредѣлени плановете за реализиране въ продължение на редъ години — такава стопанско предприятие, при смѣнитѣ на режимитѣ, въ много по-малка степенъ ще бжде подхвърлено на стресение, отколкото ако сервизитѣ не е едно стопанско предприятие.

Азъ ще спомена, че това е било схващането и на последната Камара. Последната Камара прие на първо четене законопроекта за общинитѣ, въ който въпросътъ за общинскитѣ стопански предприятия бѣ включенъ въ глава втора на законопроекта. Тамъ се предвиждаше едно много характерно измѣнение, което ще ви прочета. Тамъ е казано: „Всѣка община, въ която има държавенъ контролоръ, задължително организира и експлоатира своитѣ стопански предприятия, при спазване следнитѣ наредби въ настоящата глава“. Значи, този законопроектъ предвижда задължителното организиране въ стопански предприятия ония сервиси, които могатъ да бждатъ обърнати въ такива стопански предприятия. Това нѣко, г. г. народни представители, не трѣбва да се изпуща изъ предъ видъ.

Но понеже не е известно кога ще бжде внесенъ този законопроектъ за общинитѣ, азъ препоръчвамъ, въ настоящия законопроектъ да се постави единъ отдѣленъ членъ, който да предвижда задължителното превръщане на Софийското водоснабдяване въ отдѣлно стопанско предприятие, и то по възможностъ по-скоро, да кажемъ, съ настѣпването на новата бюджетна година. Моята препоръка се свежда къмъ следното: Азъ препоръчвамъ, срѣдствата, необходими за довършване Рилския водопроводъ, да се набавятъ чрезъ сключване на единъ заемъ отъ нѣкоя държавна банка въ размѣръ на 100—120 милиона лева, а разширението на водопроводната мрежа да се извършва съ редовни общински срѣдства, като общината ежегодно предвижда въ бюджета си по 10—15 милиона лева за тази целъ. Не препоръчвамъ единъ лотариевъ заемъ, по съображенията, които казахъ по-рано, и моля г. министра да се съгласи, щото въ законопроекта да се постави текстъ, който да направи задължително превръщането на Рилския водопроводъ въ едно стопанско предприятие. Само по този начинъ ще може да се осигури най-правилното рентиране на инвестирания въ това грамадно предприятие капиталъ. (Ржкоплѣскания отъ говориститѣ)

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Наумовъ.

**А. Наумовъ (раб):** (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Както въ постройката на Рилския водопроводъ, за чието доизкарване се разрешава на Софийската община съ настоящия законопроектъ да сключи вътрешенъ лотариевъ заемъ, така и въ всички благоустройствени работи, които върши буржоазията, въ каквато и да било посока, преобладава спекулативниятъ елементъ. (Възражения отъ мнозинството) Този законопроектъ ни се представя тъкмо въ моментъ, когато приближава да се поискатъ гласовѣта на софийскитѣ избиратели, като законопроектъ, съ който ще се извърши една благоустройствена работа въ полза на широкитѣ трудящи се маси.

**И. Симеоновъ (д):** Народни!

**А. Наумовъ (раб):** Широкитѣ трудящи се маси

**И. Симеоновъ (д):** Изразявай се като комунистъ!

**Х. Манафовъ (д):** Ние ще обаявимъ, че вие не искате въ София да има вода.

**А. Наумовъ (раб):** Въ две посоки буржоазията насочва своитѣ действия: отъ една страна, тя иска да се представи като благотворителка — въ благоустройствено отношение — на широкитѣ трудящи се маси, а отъ друга страна, тя се противопоставя на тѣхнитѣ интереси съ бичове и арести. Тя казва: „Азъ върша тази благоустройствена работа, за да ви облекча, за да ви дамъ вода, да ви дамъ освѣтление, да ви направя канализация“, а въ сѣщностъ паритѣ се взематъ отъ широкитѣ трудящи се маси. За да се види, че действително въ такива благоустройствени работи преобладава елементътъ на спекуляцията, да вземемъ такситѣ, които се събиратъ, било за вода, било за електрическа енергия, било за канализация, било за каквото и да е. Имаме електрическо освѣтление, направено съ целъ да се облагодетелствуватъ широкитѣ трудящи се маси, въобще хората. А каква е цената на електрическата енергия? Тя е 68—70 стотинки на киловатъ часъ за всички — бедни и богати. Въ кои случаи се намалява цената на електрическата енергия? Когато тя се употребява за индустриални цели, въ индустриалнитѣ заведения, фабрики, и др., където се трупатъ грамадни и несмѣтни печалби.

**Г. Каназирски (д. сг):** Така е въ Русия.

**А. Наумовъ (раб):** Да вземемъ водата. Каква е таксата за водата? Тя е еднаква за всички — бедни и богати. И утре, когато се довърши Рилскиятъ водопроводъ и се докара водата въ София, мислите ли, че въ крайнитѣ квартали ще има достатъчно вода? Не. Както днесъ, когато имаме жито въ изобилие, отъ Кошукавакъ пристигатъ телеграми, че хората тамъ мратъ отъ гладъ, така и утре, когато се довърши Рилскиятъ водопроводъ, въ крайнитѣ квартали ще мратъ за вода. Това е политиката на буржоазията: печалби, печалби и печалби.

**В. Коевски (нац. л):** Не казвахъ истината, другарю! Ще има вода не само за беднитѣ, но и за цѣлия свѣтъ.

**А. Наумовъ (раб):** Азъ знамъ, че вода ще има, но ще я плащаме по 50 стотинки кубика и азъ, и ти — и оня, който нѣма работа, и оня, който има работа.

**В. Коевски (нац. л):** Защо приказвашъ такива басни? Такава демагогия прави ли се? Това е площадна демагогия. Вода докарваме въ града и не сте доволни!

**Нѣкой отъ мнозинството:** Като има вода, нѣма да могатъ да правятъ демагогия.

**А. Наумовъ (раб):** Паритъ се взематъ, за да се доизкара Рилскиятъ водопроводъ. Но какво е, въ сжщностъ, положението по Рилския водопроводъ, който сега се работи?

**В. Янакиевъ (нац. л):** Какъ научи тая работа?

**А. Наумовъ (раб):** Тамъ италианскитъ работници взематъ по 20 л. на часъ, а българскитъ работници взематъ по 5 л. на часъ. И тамъ показватъ единъ голѣмъ и дебелъ патриотизъмъ! Самата компания казва: „Това не е ваша работа; на нашитъ хора ние ще платимъ толкозъ, а вашитъ хора могатъ да идватъ съ царвули и да си отиватъ безъ опинци“.

**В. Коевски (нац. л):** Това сж басни. Дай доказателства за това, което говоришъ.

**А. Наумовъ (раб):** Ще ги дамъ.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Той говори глупости отъ начало и докрай.

**А. Наумовъ (раб):** Казахъ, италианскитъ работници получаватъ по 20 л. на часъ, а българскитъ — по 5 л., за една и сжща работа.

**В. Коевски (нац. л):** Ако е живъ бай Георги Кирковъ, ще те хване за джубето и ще те изхвърли навънъ. Не знаешъ какво приказвашъ, бе приятелю! Приказвай умни работи, да те слушаеме.

**А. Наумовъ (раб):** Работниците тамъ работятъ по 10 часа на день и ония пари, които получаватъ, оставатъ въ кантинитъ, устроени отъ самитъ предприемачи на водопровода. Ето кжде отиватъ паритъ на работниците.

**И. Василевъ (з):** Кжде? У италианскитъ работници ли? Нищо лошо нѣма. Нали и тѣ сж работници?

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Говори глупостъ отъ земята до небето голѣма.

**А. Наумовъ (раб):** Италианскитъ работници взематъ 20 л., а българскитъ — 5 л.

**В. Коевски (нац. л):** Нали и тѣ сж работници? Вие националисти ли сте? Кажете!

**А. Наумовъ (раб):** Предлага се да се разиграе нѣкаква лотария, да се събератъ 300 милиона лева, за да може да се доизкара водопроводътъ. Тѣзи пари ще се събератъ отъ наивниците, отъ чиновници и др., на които ще отидатъ да предлагатъ билети.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Който ще, бе!

**В. Коевски (нац. л):** Не си изучилъ въпроса. Научавайте си урока, когато се качвате на тази трибуна. Не за празни приказки е тя, а да се приказватъ умни работи.

**А. Наумовъ (раб):** Това сж умни работи. Въ последствие ще видите, че тѣзи пари ще се събератъ отъ тамъ.

**В. Коевски (нац. л):** Отъ кжде?

**А. Наумовъ (раб):** Отъ широкитъ трудящи се маси и отъ наивниците, чиновници и др.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Който иска.

**И. Василевъ (з):** Нали нѣматъ пари широкитъ трудящи се маси?

**А. Наумовъ (раб):** И като се докара водата отъ Рилския водопроводъ, пакъ нѣма да има вода за крайнитъ квартали, както днесъ нѣма хлѣбъ въ Кушукавашко и Пашмаклийско.

**В. Коевски (нац. л):** Защо нѣма да има вода за крайнитъ квартали? Не знаешъ какво приказвашъ.

**А. Наумовъ (раб):** Нѣма да я пустнете.

**В. Коевски (нац. л):** Вода ще има въ изобилие и нѣма да има какво да я правимъ. Защо говоришъ глупости? Вие се комприментирате.

**А. Наумовъ (раб):** Това е политика на спекуляция. (Възражения отъ мнозинството)

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Курдисана машина.

**А. Наумовъ (раб):** Това е единъ начинъ на буржоазията, за да може да заблуждава трудящитъ се народни маси.

**И. Василевъ (з):** Начинъ да имъ докара вода.

**А. Наумовъ (раб):** Но ако вие искате да създадете благоденствие за трудящитъ се маси; ако вие искате да създадете облекчения, намалете работното време на работниците, дайте работа на безработнитъ и пратете жито въ Кушукавашко и Пашмаклийско, за да може да се облекчи положението на тѣзи хора.

**В. Мариновъ (д):** Значи, вие не искате да се докара вода и да се създадатъ удобства на бедния народъ? Дотамъ стигнахте въ вашето падение!

**А. Наумовъ (раб):** Съ това се цели да се правятъ повече гешефти и гешефти. Сега, по въпроса за кланицата. Какви сж материалитъ, които се купуватъ, какви гешефти ставатъ — азъ не знаехъ, че този законопроектъ ще се разглежда, за да ви донесе доказателства — разбира се, и това ще се каже.

Ето защо, при това положение, отъ името на нашата парламентарна група, предлагамъ да се обложатъ капиталиститъ, да се събере тая сума отъ ония, които иматъ голѣми доходи, за да се направи това мѣроприятие.

**В. Мариновъ (д):** Значи, вие сте противъ канализацията и противъ водоснабдяването на София?

**В. Коевски (нац. л):** Я отговорете противъ тѣзи мѣроприятия ли сте, или сте за тѣхъ? Това искаме да чуя отъ Васъ: сте ли за прокарването вода въ София?

**А. Наумовъ (раб):** Ние сме за тия мѣроприятия, но когато дойде въпросътъ, отъ кжде да се взематъ срѣдствата, ние казваме, че тия срѣдства трѣбва да се взематъ отъ капиталиститъ, като се обложатъ индустриалнитъ заведения, като се обложатъ всички капиталисти и всички, които иматъ доходи надъ 60 хиляди лева. (Възражения отъ мнозинството)

**В. Коевски (нац. л):** А, само тѣхъ да обложимъ!

**Х. Манафовъ (д):** Но тукъ тоя заемъ не е задължителенъ, доброволенъ е. Който иска, ще вземе участие въ заема.

**А. Наумовъ (раб):** Нѣма да е доброволенъ, както не сж доброволни и редъ други работи.

Ето защо, при това положение, ние нѣма да гласуваме тоя законопроектъ, чрезъ който се цели ограбването на беднитъ сжществувания и даване печалба на ония, които ще вършатъ това предприятие. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

**В. Коевски (нац. л):** Съ тоя законопроектъ, приятелю, се цели да се създадатъ блага за работниците. И отъ това, което вие казвате — че нѣма да гласувате тоя законъ — личи, че или вие не желаете блага за работническото, и сте противъ това, което проповѣдвате, или сте единъ шарлатанинъ. Ни повече, ни по-малко — това, което проповѣдвате е шарлатания.

**А. Наумовъ (раб):** Ако вие искате да създадете блага на работника, дайте му работа. Съ вода ако го поите, нѣма да го нахраните.

**Х. Манафовъ (д):** Заслужава това Ваше мнение да бѣде публикувано.

**В. Мариновъ (д):** Въ всѣки случай да се отбележи, че вие сте противъ подобряване условията на живота на беднитъ класи и съсловия.

**Х. Манафовъ** (д): Въ време на изборитъ ще публикуваме мнението му.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Г. министре! Ще говорите ли?

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Да, и ще продължимъ заседанието докато гласуваме законопроекта.

**С. Мошановъ** (д. сг): Съжалявамъ, но нѣма кворумъ.

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Законопроектътъ цели да създаде сръдства за Софийската община, за да посрещне тя открититъ нужди отъ предприятието — Рилския водопроводъ. Този законопроектъ е една необходимостъ, затова защото се намѣри, че подъ такава форма, при днешнитъ условия въ България и въ свѣта, ще може най-добре, сравнително най-добре, да се намѣрятъ сръдства, така необходими за довършването на това предприятие. Другъ начинъ за разрешаването на тая проблема нѣма. Или има други начини, обаче всички тѣ сѣ по-малко удобни отъ този. Този начинъ има преимуществото отъ една страна да комбинира евентуално сръдствата на банковитъ учреждения, които ще участвуватъ въ подписката за този заемъ, съ сръдствата, които ще се получатъ при подписката отъ ония граждани, които желаятъ да си купятъ облигации отъ този заемъ. Следователно, не се изключва възможността, както мисли г. Каназирски, за получаване парична помощъ по този заемъ отъ страна на общественитъ банкови учреждения, било отъ другитъ банкови учреждения въ страната. Обаче при този заемъ, така както се проектира, който ще бѣде единъ заемъ вътрешенъ, получаването на паритъ ще става при еднакви условия. Следователно, той има преимущество, че не може да има никакви скрити смѣтки при подобно едно разрешаване на въпроса за намиране сръдства за доизкарване Рилския водопроводъ.

Азъ съмъ при надежда, че банковитъ учреждения ще взематъ участие при тоя заемъ, а отъ друга страна, и самата публика ще вземе участие. Участието ще бѣде доброволно, разбира се, затова защото при единъ заемъ вътрешенъ, съ пушането на облигации, това участие не трѣбва да бѣде принудително, а доброволно. Нека се надѣваме, следователно, че подписката ще бѣде привършена съ успѣхъ.

Представителътъ тукъ на работническата група изпачава положението. И асѣ всичкитъ думи, които се говорятъ отъ тѣхна страна, почиватъ на едно изпачаване на работитѣ.

**В. Янакиевъ** (нац. л): Той не познава въпроса.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Той не познава въпроса и затова той каза колосалната глупостъ, че това предприятие е буржоазно и затова тѣ се обявяватъ противъ пиенето на вода въ София.

**Д. Икономовъ** (раб): Това не е вѣрно, г. министре! Такива приказки никой не е приказвалъ!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Тѣ обявяватъ, че пролетарцитѣ не пиятъ вода и не желаятъ да пиятъ!

**Д. Икономовъ** (раб): Такива абсурди никой не е приказвалъ!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Това е смисълътъ на вашитѣ възражения.

**Д. Икономовъ** (раб): Не е вѣрно туй.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Само буржоата пиятъ вода!

**Д. Икономовъ** (раб): Ние не сме противъ пиенето на вода. Такъвъ абсурдъ никой не е казвалъ досега!

**Председателстващъ Н. Шоповъ:** (Звъни)

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Това е смисълътъ на вашата приказка. Иначе такъвъ голѣмъ кошъ глупости не може да се излѣятъ тукъ, предъ народното представител-

ство, както се излѣха отъ вашия народенъ представител! И всѣки единъ, който има що-годе свѣсенъ разумъ, ще види колко е абсурдно това, което приказва отъ начало и докрай тая машина, която свършва съ този абсурдъ да доказва, че пролетарцитѣ не пияли вода...

**Д. Икономовъ** (раб): (Възражава гласно)

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** ... и че пиенето на вода е занятие само на буржоазията.

**А. Буковъ** (з): Не, понеже риното е червено, тѣ (Социално-демократичнитѣ) пиятъ само вино!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Този заемъ ще се употреби за нуждитъ на Рилския водопроводъ. Съ сръдствата на заема, отъ една страна, ще се довършватъ работитѣ по прокарване на водопровода, а отъ друга страна, ще може да се прокаратъ всички водопроводни трѣби и канали, за да може да се снабдява съ достатъчно питейна вода цѣла София. Този е, следователно, цѣльта на законопроекта, който предвижда сключването или създаването на единъ вътрешенъ заемъ за нуждитъ на общината.

Азъ трѣбва да кажа, че това предприятие, Рилскиятъ водопроводъ, е едно предприятие, започнато отъ миналото. Ние не правимъ разточителство, ние не откриваме нови задачи на общината, за да има мѣсто упрѣкътъ, който ни прави г. Каназирски, който довчера бѣше при онѣзи, които управляваха страната, които създадоха нуждитъ, но не създадоха сръдствата въ достатъченъ размѣръ, и тия нужди ние трѣбва днесъ да удовлетворяваме. Следователно, упрѣкътъ, който той прави срещу насъ, е единъ упрѣкъ, който се прави срещу самитѣ тѣхъ, срещу неговитѣ приятели, които довчера управляваха страната. Ние сме длъжни, обаче, едно такова голѣмо предприятие, каквото е Рилскиятъ водопроводъ, да го доизкараме благополучно и да не създаваме една възможностъ Софийската община да претърпи около това предприятие известни загуби, каквито, очевидно, ще бѣдатъ реализирани, ако то не бѣде доизкарано и ако компанията, която е предприела направата на Рилския водопроводъ, почувствува, че общината е въ неизправностъ по отношение изпълнението на своитѣ задължения. Въ такъвъ случай, безспорно, Софийската община ще изпадне въ едно много лошо положение.

Ние сме длъжни, следователно, да намѣримъ пари. Наскоро се намѣриха 100.000.000 л. отъ Кооперативната банка. Днесъ ще подиримъ по пътя на единъ вътрешенъ заемъ нуждитѣ сръдства. И дано успѣемъ! Азъ вѣрвамъ, че ще успѣемъ. И нека декларирамъ предъ народното представителство, че въ това отношение правителството ще направи всички възможни постѣпки, за да може този заемъ да успѣе.

Софийската община не е една отъ най-забатаченитѣ общини. Тя е забатачена затова, защото има една площъ извънредно много разширена. Има едно разпространение, което не може да се обхване съ сръдствата на София въ дълги години. Следователно, тя не може да бѣде благоустроена благодарение на това, че често пъти лошо се е стопанисвало по отношение на имотитѣ и на задачитѣ на Софийската община. Обаче, така или иначе, положението е създадено. Сама по себе си Софийската община можеше да има единъ достатъченъ приходъ за посрѣщане на своитѣ нужди, стига само да не бѣха тѣзи чрезмѣрно голѣми благоустройствени нужди, които трѣбваше да бѣдатъ задоволявани съ стотици милиони левове по отношение канализация, водопроводи, паважъ, електрическо освѣтление — по отношение цѣлото онова благоустройство, което е така необходимо, особено въ краищата на гр. София, който се е така много нашироко разпрострѣлъ. Ние сме длъжни, следователно, да доизкараме започнатитѣ работи и да стѣгаме кесията на Софийската община. Това е задачата на новата общинска властъ и въ този духъ върви днешното управление, така върви днешната общинска управа, — да можемъ да стегнемъ двата края, за да може най-сетне всичко онова, което е започнато, да се доизкара, защото, изоставено на сръдъ пѣтъ, недовършването му означава едно голѣмо опроставяване за самата София.

Що се отнася, г. г. народни представители, за приходитѣ отъ така нареченитѣ общински налози, само 15% отъ тия общински налози се отдѣлятъ за нуждитѣ на Софийската община и за нуждитѣ на голѣмото културно дѣло въ Дели-Орманъ — за водоснабдяването на Дели-

Ормана. Обаче тия срѣдства сѣ недостатѣчни, както знаете. И затова ще трѣбва въ близко бъдеще да се занимаемъ съ намиране срѣдства както за София, така и за водоснабдяването на Дели-Ормана, което водоснабдяване е сѣщо така лишено отъ необходимитѣ срѣдства, за да бѣде то доизкарано. Но това е една задача, която по-нататѣкъ, вѣроятно къмъ есента, ще трѣбва да бѣде разрешена пѣкъ отъ днешното Народно събрание.

Що се отнася до остатѣка, 85-тѣ процента, отъ общинскитѣ налози, 5% отиватъ при фонда къмъ Министерството на финанситѣ за постройка на сгради за нуждитѣ на финансовото ведомство, а другитѣ 80% отъ всѣкия тоя приходъ отъ общинскитѣ налози отиватъ, както знаете, пакъ въ общинитѣ — тамъ, дето се плаща на държавата отъ този приходъ отъ общинскитѣ налози, за да се издържатъ училищата въ тѣхъ. Ето защо ще трѣбва сѣщо така да се отбѣсне невѣрното твърдение, че цѣлиятъ приходъ отъ общинскитѣ налози отива изключително само за София. Това не е вѣрно. Една значително малка частъ отива за София, друга отива за нуждитѣ на Дели-Ормана, а по-големата, грамадната частъ — 80% — отъ всѣкиятъ общински налогъ, която частъ възлиза на кръгло около 350 милиона лева годишно, отива за нуждитѣ на отдѣлнитѣ общини, а именно за изплащане заплатитѣ на учителитѣ и за поддържане на самитѣ училища.

Що се отнася до Рилския водопроводъ, г. г. народни представители, азъ трѣбва да ви кажа, че Софийската община очаква, когато пунте водата, да има отъ водопровода приходъ около 20 милиона лева само отъ такса върху водата. Тази вода ще може да се пунте къмъ края на настоящата година, вѣроятно, най-късно въ началото на следната година, но тя ще бѣде използвана само тогава, когато Столицата има цѣлостна водопроводна мрежа, когато има, следователно, възможностъ да се докара водата въ всѣки кварталъ и, второ, когато има едно разширение на канализационната мрежа въ София за промиването на града. Само тогаваше можемъ да използваме напълно тази вода, която ще бѣде докарана въ София отъ Рилскитѣ езера. Следователно, ние очакваме отъ водата около 20 милиона лева годишно приходъ.

Г. Каназирски спомена тукъ за електрическата централа въ Мала-църква. Нея ще построятъ съобразно нуждитѣ на София и съобразно ангажментитѣ, поети отъ Софийската община, или съобразно договоритѣ, сключени съ представителитѣ на електрическото освѣтление въ София. По силата на това, което е поето като задължение въз основа на сключени досега договори между Електрическото дружество за България и София и Софийската община, ще трѣбва централата отъ Мала-църква и Симеоновската централа да донесатъ единъ приходъ отъ около 25—30 милиона лева годишно. Електрическото дружество, което освѣтлява София и което има договоръ съ Софийската община, следъ докарането на Рилската вода и пушането на тѣзи централи, е длъжно да взема електрическата енергия отъ София. Това Електрическо дружество, което е контрагентъ на София, днесъ купува по 65 стотинки киловатия часъ отъ „Орионъ“, отъ нейнитѣ централи, но като се реализира договорътъ, който е сключенъ съ това Електрическо дружество, следъ като се прокаратъ дветѣ електрически централи, съ усиляването на онази въ Симеоново и съ построяването на онази въ Мала-църква, тогава Електрическото дружество ще купува киловатия часъ по 1-30 л. Вие виждате, следователно, че тукъ сѣ ангажирани едни съществени материални интереси на Софийската община. И ние нѣмаме другъ изходъ, освенъ да продължимъ това дѣло, за да може то да бѣде завършено горе-долу съ успѣхъ и да можемъ да дадемъ на Софийската община тѣзи приходи, които тя трѣбва да има, за да посрещне и своитѣ разходи, както и своитѣ задължения.

Отъ общинскитѣ налози Софийската община засега по законъ получава онази частъ, за която ви казахъ; до 1937 г. по законъ тази частъ е отдѣлена за Софийската община. Дано до тогава да можемъ да туримъ накракъ Софийската община и да нѣма всѣки тия нужди открити, безъ срѣдства, а тя да получи едно засилване въ своитѣ приходи, да получи едно по-големо благоустройство, хигиената да бѣде гарантирана и по тоя начинъ гражданитѣ на София да живѣятъ по-добре, по-хигиенично, по-благоустроено.

Тѣзи сѣ нѣколкото бележки, г. г. народни представители, които искахъ да кажа и да ви помоля да гласувате законопроекта на първо четене. Той е една необходимостъ. Нека да пожелаемъ да бѣде реализиранъ този проектъ и да дадемъ възможностъ на Софийската община

да довърши това дѣло. Иначе, очевидно, ще има едно много лошо финансово положение, което ще се създаде за Софийската община, ако тя не успѣе да намѣри тѣзи срѣдства, които ѣ сѣ необходими за довършването на самото предприятие и за докарането на всѣкия она водопроводъ, който е необходимъ за използването на рилската вода. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството)

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Който отъ г. г. народнитѣ представители приема на първо четене законопроекта за разрешаване на Столичната община да сключи вътрешенъ лотариевъ заемъ отъ 300.000.000 л., моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Г. Василевъ (д. сг):** Моля! Има 40 депутати сега тукъ, г. Шоповъ! Може ли да се гласува законопроекта за сключване на заемъ отъ 300.000.000 л.? Констатирамъ предъ Васъ, че нѣма повече отъ 42-ма души депутати и Вие гласувате такъвъ законопроектъ за заемъ отъ 300.000.000 л. Това не е прилично! (Възражения отъ мнозинството)

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Моля, оставете тия обструкции.

**Х. Манафовъ (д):** Ако знаете какъ Сговорътъ искаше да сключи този заемъ, нѣмаше да говорите това.

**А. Пиронковъ (д. сг):** Моля председателството и секретариата да констатира, че въ залата присѣтствуватъ само 39 депутати — моля да се преброятъ.

**С. Мошановъ (д. сг):** Не е въпросътъ за Столичната община, която ни кара да повдигаме въпросъ за кворумъ.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Вие залагахте България тукъ, а ние искаме да чистимъ вашитѣ боклуци, и Вие говорите, че нѣмало кворумъ! Вамъ я най-малко Вамъ прилича да говорите за кворумъ! (Възражения отъ мнозинството)

**Г. Василевъ (д. сг):** Явно е, че присѣтствуватъ 40 души народни представители. Гласувайте утре.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Съгласно чл. 80 отъ правилника, съобщавамъ на г. г. народнитѣ представители, че въ вотирания законъ за измѣнение чл. 88 отъ закона за градскитѣ общини и на чл. 67 отъ закона за селскитѣ общини е допустната една фактическа грѣшка: въ чл. 88, адинея трета, намѣсто „незастроени“, е отпечатано „застроени“.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Това е една печатна грѣшка — „незастроени“ трѣбва да бѣде.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Очевидно, намѣсто „застроени“, трѣбва да бѣде „незастроени“. Съобщавамъ това за знание на г. г. народнитѣ представители.

**Г. Василевъ (д. сг):** Колко депутати има въ Камарата, г. Шоповъ?

**И. Драгойски (д):** Отъ цѣлата опозиция само 4 души присѣтствуватъ.

**В. Мариновъ (д):** Другитѣ нарочно избѣгаха.

**С. Мошановъ (д. сг):** Така е. Това е една парламентарна маневра — свършена работа!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Дневниятъ редъ за утрешното заседание, г-да, . . .

**С. Мошановъ (д. сг):** Когато ще искате да касирвате избори, ще се боримъ както можемъ.

**А. Пиронковъ (д. сг):** Азъ моля председателството да констатира колко души народни представители има и, като нѣма кворумъ, не може да се гласува дневенъ редъ.

**С. Мошановъ (д. сг):** Г. председателю! Това е нарушение на конституцията, а не на правилника. Не си свързвайте името съ подобно нарушение. Апелирамъ къмъ Васъ, г. Шоповъ! Не се касае за нарушение на правилника, а за нарушение на конституцията. Нека се констатира дали има повече отъ 40 души. Не може да се гласува дневенъ редъ. Нѣма кворумъ.



**В. Мариновъ** (д): Защо плачете сега за тази конституция? Вие 8 години я тъпкахте.

**С. Мошановъ** (д. сг): Вие нѣмате кворумъ. Чл. 113 отъ конституцията иска кворумъ.

**Министъръ-председателъ Н. Мушановъ**: Г. председателю! Моля поставете на гласуване дневния редъ за утрешното заседание.

**А. Пиронковъ** (д. сг): Нѣма кворумъ. Какъ ще го гласувате?

**С. Мошановъ** (д. сг): Това е престѣпление. Върши се нарушение на конституцията.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ**: Предлагамъ за утрешното заседание следния дневенъ редъ:

Първо четене законопроектитѣ:

1. За разрешаване на Дръновската градска община да сключи заемъ.

2. За приемане на дарението и изпълнение на завещанието на Димитъръ А. Ценовъ, отъ гр. Свищовъ.

Одобрение предложенията:

3. За одобрение конвенцията, декларацията, протоколитѣ и заключителния актъ, приети отъ Международната конференция при Обществото на народитѣ на 17 юний 1925 г.

4. За одобрение на подписаната въ Женева на 21 май 1931 г. конвенция за създаване на едно Международно дружество за ипотеченъ земеделъски кредитъ.

5. За одобрение допълнителната конвенция между България и Белгия, сключена въ София на 4 юний 1932 г.

6. За одобрение на проекто-конвенциитѣ и препоръчванятия, приети отъ Международната организация на труда въ общата ѝ конференция въ Женева презъ 1926 г., IX сесия.

7. За одобрение решенията на Международната органи-

зация на труда, взети въ XIV сесия на Общата ѝ конференция въ Женева презъ 1930 г.

Трето четене законопроектитѣ:

8. За отстъпване на мѣсто отъ държавния санаториумъ „Фердинандъ I“, при с. Искрецъ, на фонда „Обществени осигуровки“ за построяване на санаториумъ за гръдоболни.

9. За пенситѣ за изслужено време.

10. Второ четене законопроекта за разрешаване на Столичната община да сключи вътрешенъ лотариенъ заемъ отъ 300.000.000 л.

Първо четене законопроектитѣ:

11. За търговия съ зърнени храни и за покриване загубитѣ отъ храноизноса.

12. За допълнение чл. чл. 12, 14 и 36 отъ закона за Българската земеделъска банка.

13. Второ четене предложението за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ и пр.

14. Първо четене законопроекта за одобряване проекто-договора на Столичната община съ Българското акционерно индустриално керамическо дружество „Изида“ за извършване канализационни работи въ столицата.

Доклади:

15. На комисията по провѣрка на изборитѣ. (Всички непровѣрени избори)

16. На комисията по Министерството на правосъдието относно искането за затваряне и сѣдене народнитѣ представители К. Русиновъ и А. Наумовъ.

17. На прощетарната комисия.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема този дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да влигне рѣшка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. 42 м.)

Подпредседателъ: **Н. ШОПОВЪ**

Секретаръ: **Д. ТОТЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**